

พื้นฐานภาษา C

1. การแสดงข้อความ

```
#include<stdio.h>
int main()
{
    printf("message");
    return 0;
}
```

2. การแสดงข้อความจากตัวแปร

```
#include<stdio.h>
int main()
{
    int      a = 100;
    float    b = 2.2;
    char     c = 'c';
    printf("message %d %f %c",a,b,c);
    return 0;
}
```

3. การรับข้อความ

```
#include<stdio.h>
int main()
{
    int a;
    scanf("%d",&a);
    printf("%d",a);
    return 0;
}
```

4. ตัวแปร Local ใช้ได้เฉพาะภายในฟังก์ชัน

```
#include<stdio.h>
int main()
{
    int v = 10;
    printf("%d",v);
}
```

5. ตัวแปร Global ใช้ได้หมด

```
#include<stdio.h>
int v = 10;
int main()
{
    printf("%d",v);
}
```

6. เงื่อนไข

```
#include<stdio.h>
int main()
{
    int j=25;
    if(j>10 && j <= 20)        { printf("1\n"); }
    else if(j>20)              { printf("2\n "); }
    else                       { printf("3\n "); }
}
```

7. วงซ้ำ

```
#include<stdio.h>
int main()
{
    int i;
    for(i=0;i<10;i++)
    {
        printf("%d\n",i);
    }
    return 0;
}
```

8. Comment

```
/* message */
//message
```

9. Array 1 dimension

```
#include<stdio.h>
int main()
{
    int a[5] = { 10, 20, 30,11,54 };
    int b[5];
    a[2] = 44;
    printf("%d\n", a[2]);
    return 0;
}
```

Index	0	1	2	3	4
Value					

10. Array 2 dimension

```
#include<stdio.h>
int main()
{
    int b[2][2] = { {16, 2}, {77, 40} };
    int b[2][2];
    b[1][0] = 55;
    printf("%d\n", b[1][0]);
    return 0;
}
```

Index	0	1
0		
1		

11 ขนาด Array

```
int arr[] = {10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1};
int size = sizeof(arr) / sizeof(arr[0]);
```

12. Write File

```
#include<stdio.h>
int main()
{
    int num;
    FILE *f = fopen("d:\\a.txt","w");
    scanf("%d",&num);
    fprintf(f,"%d",num);
    fclose(f);

    return 0;
}
```

13. Read File

```
#include<stdio.h>

int main()
{
    int num;
    FILE *fptr = fopen("d:\\a.txt","r");
    fscanf(fptr,"%d", &num);
    printf("%d", num);
    fclose(fptr);

    return 0;
}
```

14. String

```
#include<stdio.h>

int main()
{
    char str[] = "Geeks";
    printf("%s\n", str);
    strcpy(str,"change");
    printf("%s\n", str);
    return 0;
}
```

15. แปลง STRING, INT, FLOAT

```
#include<stdio.h>

int main()
{
    int i = atoi("20");
    printf("%d\n",i);

    char buffer [50];
    itoa(250, buffer,10);
    printf("%s\n",buffer);
    return 0;
}
```

16. Pointer

name	ip		name	var
value	&var	→	address	&var
value of value	*ip	→	value	20
address	&ip			

name	ip		name	var
value	&var	→	address	&var
value of value	*ip = 30	→	value	30
address	&ip			

name	ip		name	var
value	&var	→	address	&var
value of value	*ip	←	value	50
address	&ip			

```
#include<stdio.h>
```

```
int main()
```

```
{
```

```
    int *ip;
```

```
    int var = 20;
```

```
    printf("%d\n",var);
```

```
    ip = &var;
```

```
    printf("%d\n",*ip);
```

```
    printf("%d\n",var);
```

```
    printf("%x\n",ip);
```

```
    printf("%x\n",&var);
```

```
    printf("%x\n",&ip);
```

```
    *ip = 30;
```

```
    printf("%d\n",*ip);
```

```
    printf("%d\n",var);
```

```
    var = 50;
```

```
    printf("%d\n",*ip);
```

```
    printf("%d\n",var);
```

```
    return 0;
```

```
}
```

17. Function

```
#include<stdio.h>
void f1()
{
    printf("me\n");
}
int f2()
{
    return 10;
}
int f3(float a, float b)
{
    float c = a * b;
    return c;
}
int main()
{
    f1();
    printf("%d\n",f2());
    printf("%d\n",f3(5,4));
    return 0;
}
```

18. Pass by Reference and Pass by Value

```
#include<stdio.h>
void f4(int *a)
{
    *a = 50;
    printf("%d\n",*a);
}
void f5(int a)
{
    a = 200;
    printf("%d\n",a);
}
int main()
{
    int b = 44;
    printf("%d\n",b);
    f4(&b);
    printf("%d\n",b);

    b = 44;
    printf("%d\n",b);
    f5(b);
    printf("%d\n",b);
    return 0;
}
```

19. STRUCT

```
#include<stdio.h>
typedef struct B
{
    int i;
    char m[10];
} tB;
void print(tB o)
{
    printf("%d %s \n",o.i,o.m);
}
int main()
{
    tB b1, *b5;

    b1.i = 10;
    strcpy(b1.m,"test");
    print(b1);

    b5 = &b1;
    (*b5).i = 10;
    strcpy( b5->m, "test111");
    print(b1);
    print( (*b5) );
}
```

Computer Programming II การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์2 LECTURE#1

อ.สถิตย์ ประสมพันธ์

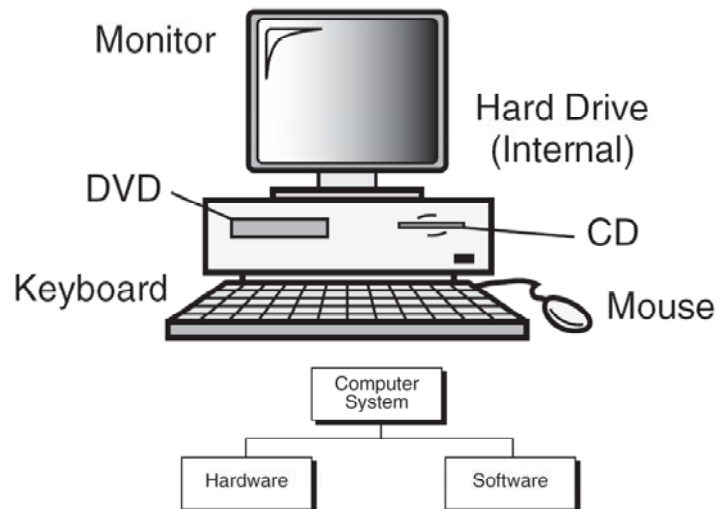
ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ

KMUTNB

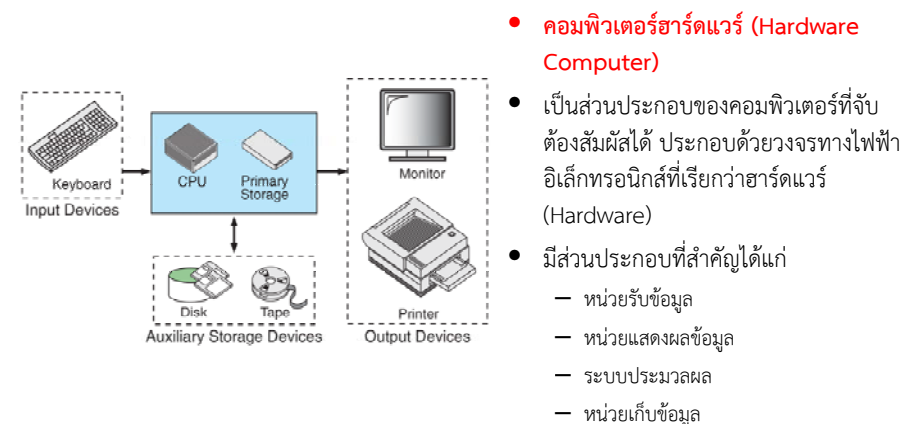
ความหมายของคอมพิวเตอร์

- คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ทางไฟฟ้าชนิดหนึ่งที่สามารถประมวลผลและจำข้อมูลต่าง ๆ ได้ สามารถคิดคำนวณตัวเลข สามารถตอบสนองต่อการกระทำของผู้ใช้ได้และมีความสามารถในการเชื่อมต่อกับอุปกรณ์ไฟฟ้าบางชนิด เพื่อสั่งให้อุปกรณ์นั้นทำงานตามคำสั่งได้ ใช้สำหรับแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งที่ง่ายและซับซ้อนโดยวิธีทางคณิตศาสตร์

องค์ประกอบของระบบคอมพิวเตอร์

องค์ประกอบของระบบคอมพิวเตอร์

องค์ประกอบของระบบคอมพิวเตอร์

- 1.หน่วยรับข้อมูล(Input Unit)
 - เป็นส่วนที่ใช้รับข้อมูลและคำสั่งจากภายนอกเข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อนำไปประมวลผล
 - อุปกรณ์อินพุตจะเปลี่ยนข้อมูลที่มนุษย์เข้าใจเปลี่ยนเป็นรหัสข้อมูลที่เครื่องคอมพิวเตอร์เข้าใจ
 - อุปกรณ์เหล่านี้จะทำงานได้ ข้อมูลคำสั่งจะต้องถูกเก็บไว้บนสื่อ(Input media) ที่อุปกรณ์นั้น ๆ รู้จักเรียกว่า Input Device
- 2. หน่วยแสดงผลหรือเอาต์พุต(Output Unit)
 - เป็นส่วนที่ใช้แสดงผลลัพธ์จากการประมวลผลออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ที่มนุษย์เข้าใจ

องค์ประกอบของระบบคอมพิวเตอร์

- 3. หน่วยประมวลผลกลาง(Central Processing Unit)
 - มีหน้าที่เก็บข้อมูลคำสั่งทำการประมวลผลทางคณิตศาสตร์ เปรียบเทียบข้อมูล เมื่อข้อมูลเข้าสู่ระบบแล้วหน่วยประมวลผลจะทำหน้าที่ประมวลผลตามคำสั่ง หรือโปรแกรมที่กำหนดไว้ โดยโปรแกรมและข้อมูลต่าง ๆ จะถูกเก็บเอาไว้ในหน่วยความจำ เมื่อหน่วยประมวลผลทำงานสำเร็จแล้วจะเก็บข้อมูลลงหน่วยเก็บข้อมูลหรือส่งผลลัพธ์ที่ได้ออกทางหน่วยแสดงผลต่อไป
 - หน่วยประมวลผลกลาง มีหน้าที่ 2 อย่างคือ
 - 1. ทำหน้าที่ประสานการทำงานในระบบคอมพิวเตอร์
 - 2. ทำหน้าที่ประมวลผลทางคณิตศาสตร์และตรรกะของข้อมูล
 - หน่วยประมวลผลกลางแบ่งหน่วยการทำงานออกเป็น 3 หน่วยหลัก คือ
 - หน่วยควบคุม(Control Unit)
 - หน่วยคำนวณและตรรกะ(Arithmetic and Logic Unit)
 - หน่วยความจำหลัก(Main Memory หรือ Primary Storage)

องค์ประกอบของระบบคอมพิวเตอร์

- การวัดขนาดของหน่วยความจำหลัก จะวัดจากจำนวนข้อมูลที่เก็บโดยมีหน่วยของการวัดดังนี้
 - 1 KB(Kilo Byte)=1024 Bytes
 - 1 MB(Mega Byte) =1024 K Bytes
 - 1 GB(Giga Byte) = 1024 M Bytes
 - 1 TB(Tera Byte) = 1024 G Bytes

องค์ประกอบของระบบคอมพิวเตอร์

- 4.หน่วยความจำสำรอง (Auxiliary Memory หรือ Secondary storage)
 - เป็นหน่วยความจำที่อยู่นอกเครื่องคอมพิวเตอร์ มีหน้าที่ช่วยให้อหน่วยความจำหลักทำงานได้มากขึ้น โดยจะเก็บข้อมูลที่รอการประมวลผล และข้อมูลที่ประมวลผลเสร็จแล้ว อุปกรณ์ที่นำมาใช้เป็นหน่วยความจำรอง เช่น Hard Disk Drive เป็นต้น

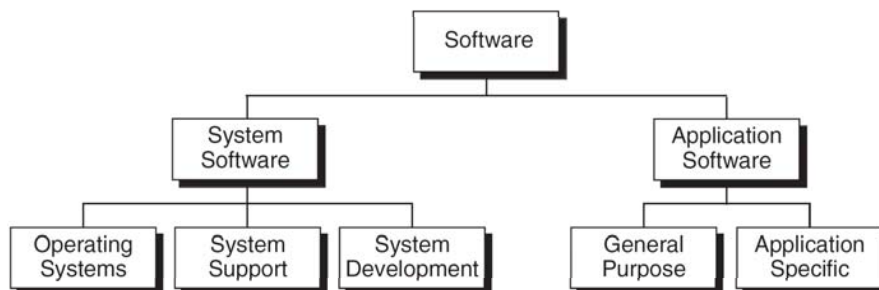
คอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ (Software Computer)

- Software คือ ชุดคำสั่งที่มีไว้เพื่อทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง สามารถแบ่งซอฟต์แวร์ตามการทำงานได้ 2 ประเภท คือ
- ซอฟต์แวร์ระบบ (System Software)
 - เป็นซอฟต์แวร์ที่ทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของเครื่องเพื่อให้สามารถทำงานต่าง ๆ ได้สะดวก แบ่งออกเป็น
 - โปรแกรมระบบปฏิบัติการ(OS: Operating System)
 - โปรแกรมอรรถประโยชน์ (Utilities Program)
 - โปรแกรมดีไวส์ไดรเวอร์ (Device Driver)

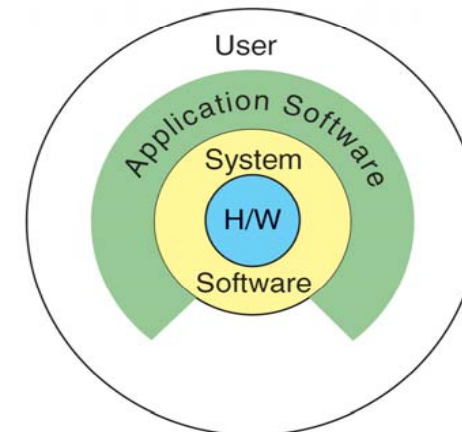
คอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ (Software Computer)

- ซอฟต์แวร์ประยุกต์ (Application Software)
 - เป็นโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นสำหรับงานเฉพาะต่างๆ อาจเป็นโปรแกรมที่เขียนขึ้นเองหรือโปรแกรมที่มีอยู่ทั่วไป Application Software ผลิตขึ้นมาเพื่อให้ผู้ใช้ใช้งานเฉพาะทาง เช่น ซอฟต์แวร์ประมวลผลคำ ซอฟต์แวร์ตารางจัดการ ประเภทของโปรแกรมประยุกต์ที่มองเห็นทั่ว ๆ ไปมีดังนี้
 - ซอฟต์แวร์สำเร็จรูป (Package Software)
 - ซอฟต์แวร์เฉพาะ(Custom Software)
 - ซอฟต์แวร์แบบเปิด (Open Source Software)
 - แชร์แวร์ (Shareware)
 - ซอฟต์แวร์ฟรี(Freeware)

คอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ (Software Computer)

ความสัมพันธ์ระหว่างคอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์และคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์

ภาษาคอมพิวเตอร์(Computer Language)

- ภาษาเครื่อง (Machine Language)
- เป็นภาษาเครื่องเข้าใจคำสั่งได้เลย มีลักษณะคำสั่งเป็นตัวเลขล้วน เป็นภาษาคอมพิวเตอร์ระดับต่ำที่สุด เพราะเป็นตัวเลขฐานสอง แทนข้อมูลและคำสั่งต่างๆ ทั้งหมด

```
1 00000000 0000100 0000000000000000
2 01011110 00001100 11000010 000000000000010
3 11101111 00010110 00000000000000101
4 11101111 10011110 00000000000001011
5 11111000 10101101 11011111 0000000000010010
6 01100010 11011111 0000000000010101
7 11101111 00000010 11110111 0000000000010111
8 11110100 10101101 11011111 0000000000011110
9 00000011 10100010 11011111 000000000100001
10 11101111 00000010 11110111 0000000000100100
11 01111110 11110100 10101101
12 11111000 10101110 11000101 0000000000101011
13 00000110 10100010 11110111 0000000000100001
14 11101111 00000010 11110111 0000000000110100
15 01010000 11010100 0000000000111011
16 00000100 0000000000111011
```

ภาษาคอมพิวเตอร์(Computer Language)

- ภาษาระดับต่ำ(Low level Language)
- เป็นภาษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาเครื่อง เพียงแต่มีการใช้สัญลักษณ์หรือตัวอักษรมาแทนคำสั่งในส่วนต่าง ๆ ตัวอย่างของภาษานี้ได้แก่ ภาษาแอสเซมบลี(Assembly) เป็นภาษาคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อให้ผู้เขียนโปรแกรมสามารถเขียนโปรแกรมติดต่อกับคอมพิวเตอร์ได้ง่ายกว่าภาษาเครื่อง โดยใช้คำย่อภาษาอังกฤษในการเขียนคำสั่ง

```
1 entry main,"mcr2>
2 sub12 #12,sp
3 jsb C$MAIN_ARGS
4 movab $CHAR_STRING_CON
5
6 pushal ~8(fp)
7 pushal (r2)
8 calll #2,SCANF
9 pushal ~12(fp)
10 pushal 3(r2)
11 calll #2,SCANF
12 mull3 ~8(fp),~12(fp),-
13 pusha 6(r2)
14 calll #2,PRINTF
15 clrl r0
16 ret
```

ภาษาคอมพิวเตอร์(Computer Language)

- ภาษาระดับสูง(High level Language)
- เป็นภาษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาอังกฤษที่มนุษย์ใช้กันอยู่ เรียนรู้ง่าย เข้าใจได้ง่าย สะดวกในการใช้งาน และใช้ได้กับทุกเครื่อง ตัวอย่างของภาษาระดับสูงได้แก่ ภาษาโคบอล(COBOL) ภาษาปาสคาล (PASCAL) ภาษาซี(C) ภาษาจาวา (JAVA) เป็นต้น

```
1 /* This program reads two integers from the keyboard
2 and prints their product.
3 Written by:
4 Date:
5 */
6 #include <stdio.h>
7
8 int main (void)
9 {
10 // Local Definitions
11 int number1;
12 int number2;
13 int result;
14
15 // Statements
16 scanf ("%d", &number1);
17 scanf ("%d", &number2);
18 result = number1 * number2;
19 printf ("%d", result);
20 return 0;
21 } // main
```

ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรม

- 1. การวิเคราะห์ปัญหา (Problem Analysis)
- 2. เขียนผังงาน (Pseudo Coding)
- 3. เขียนโปรแกรม (Programming)
- 4. ทดสอบและแก้ไขโปรแกรม (Program testing and Debugging)
- 5. ทำเอกสารและบำรุงรักษาโปรแกรม (Program document and Maintenance)

การวิเคราะห์ปัญหา (Problem Analysis)

- เราสามารถวิเคราะห์ปัญหาโดยการวิเคราะห์ส่วนต่าง ๆ ดังนี้
 - วิเคราะห์ข้อมูลนำเข้า (Input Analysis)
 - วิเคราะห์ขั้นตอนการทำงาน (Process Analysis)
 - วิเคราะห์ผลลัพธ์ (Output Analysis)

ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหา#1

- จงเขียนแนวทางการแก้ปัญหาด้วยคอมพิวเตอร์สำหรับให้คอมพิวเตอร์คำนวณค่าจ้างพนักงานเป็นรายชั่วโมง จากนั้นแสดงค่าจ้างที่คำนวณได้
- **ต้องการอะไร?** ต้องการทราบค่าจ้างของพนักงานแต่ละคน
- **ต้องการผลลัพธ์อย่างไร(Output)** ต้องการผลลัพธ์เป็นค่าจ้างสุทธิของพนักงานทางจอภาพ
- **ข้อมูลเข้า(Input)** รหัสพนักงาน ชื่อพนักงาน จำนวนชั่วโมงทำงาน เก็บในตัวแปรชื่อ Hours ค่าจ้างรายชั่วโมงเก็บในตัวแปรชื่อ PayRate

ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหา#1

- **วิธีการประมวลผล(Process)**
- กำหนดวิธีการคำนวณ
 - ค่าจ้างสุทธิ = จำนวนชั่วโมง x อัตราต่อชั่วโมง
- ขั้นตอนการประมวลผล
 - 1. เริ่มต้น
 - 2. รับรหัสพนักงาน ชื่อพนักงาน จำนวนชั่วโมงทำงานเก็บในตัวแปรชื่อ Hours ค่าจ้างรายชั่วโมงเก็บในตัวแปรชื่อ PayRate
 - 3. คำนวณ ค่าจ้างสุทธิ = Hours x PayRate
 - 4. แสดงผลลัพธ์เป็นรหัสพนักงาน ชื่อ ค่าจ้างสุทธิของพนักงานทางจอภาพ
 - 5. จบการทำงาน

ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหา#2

- จงเขียนโปรแกรมเพื่อรายงานผลสอบของนักศึกษาวิชาคอมพิวเตอร์ โดยให้แสดงคะแนนรวมและเกรดออกมา
- **ต้องการอะไร?** ต้องการพิมพ์คะแนนผลสอบและเกรดของนักศึกษา
- **ต้องการผลลัพธ์อย่างไร(Output)** ต้องการผลลัพธ์เป็นคะแนนรวมและเกรดของนักศึกษาแต่ละคน
- **ข้อมูลเข้า(Input)** รหัสประจำตัวนักศึกษา(ID) ชื่อนักศึกษา(name) คะแนนสอบกลางภาค(mid) คะแนนสอบย่อย(test) คะแนนสอบปลายภาค(final)

ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหา#2

• วิธีการประมวลผล(Process)

• กำหนดวิธีการคำนวณ

- คะแนนรวม= คะแนนกลางภาค+คะแนนสอบย่อย+คะแนนปลายภาค
- ถ้าคะแนนรวม ≥ 80 ได้เกรด “A”
- ถ้าคะแนนรวม ≥ 70 และ < 80 ได้เกรด “B”
- ถ้าคะแนนรวม ≥ 60 และ < 70 ได้เกรด “C”
- ถ้าคะแนนรวม ≥ 50 และ < 60 ได้เกรด “D”
- ถ้าคะแนนรวม < 50 ได้เกรด “F”

ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหา#2

• ขั้นตอนการประมวลผล

- 1. เริ่มต้น
- 2. รับค่าตัวแปร ID name mid test final
- 3. คำนวณคะแนนรวมและเกรด
 - Total= mid + test + final
 - ถ้า Total ≥ 80 , Grade= “A”
 - ถ้า Total ≥ 70 และ < 80 , Grade= “B”
 - ถ้า Total ≥ 60 และ < 70 , Grade= “C”
 - ถ้า Total ≥ 50 และ < 60 , Grade= “D”
 - ถ้า Total < 50 , Grade= “F”
- 4. แสดง ID name Total Grade ของนักศึกษา
- 5. กลับไปข้อ 2 เพื่อรับจนครบทุกคน ถ้าครบแล้วไปข้อ 6
- 6. หยุดการทำงาน

การเขียนผังงานของโปรแกรม

• การเขียนผังงานที่ดี

- เขียนตามสัญลักษณ์ที่กำหนด
- ใช้ลูกศรแสดงทิศทางการทำงานจากบนลงล่าง
- อธิบายสั้น ๆ ให้เข้าใจง่าย
- ทุกแผนภาพต้องมีทิศทางเข้าออก
- ไม่ควรโยงลูกศรไปที่ไกล ๆ มาก ถ้าต้องทำให้ใช้สัญลักษณ์ของการเชื่อมต่อแทน

การเขียนผังงานของโปรแกรม

สัญลักษณ์	ความหมาย
	จุดเริ่มต้น หรือ สิ้นสุด
	รับข้อมูล (Input) แสดงข้อมูล (Output)
	การคำนวณ (Process)
	การตัดสินใจ (Decision) การเปรียบเทียบ (Compare)
	การส่งออกทางเครื่องพิมพ์ (Printer)
	การทำงานย่อย (SubProgram)
	จุดเชื่อมต่อ (Connection)
	ทิศทาง (Flow)

การเขียนอัลกอริทึมของโปรแกรม

- อัลกอริทึม(Algorithms) หมายถึงลำดับขั้นตอนเชิงคำนวณที่แปลงข้อมูลด้านอินพุตของปัญหาไปเป็นผลลัพธ์ที่ต้องการ
- ขั้นตอนต่าง ๆ ในอัลกอริทึมสามารถเปลี่ยนไปเป็นคำสั่งที่ให้คอมพิวเตอร์ทำงานได้
- ถ้าหากทำตามอัลกอริทึมแล้ว ปัญหาจะต้องถูกแก้ได้สำเร็จและได้คำตอบที่ถูกต้องสำหรับทุกกรณีตามที่กำหนดในอัลกอริทึม
- ดังนั้นเราจะไม่ยอมรับอัลกอริทึมที่ทำงานติดอยู่ใน Loop ไม่มีที่สิ้นสุดหรืออัลกอริทึมที่ทำงานแล้วได้คำตอบถูกบ้างผิดบ้าง

ตัวอย่างการเขียนอัลกอริทึมของโปรแกรม#1

- จงวิเคราะห์ปัญหาและเขียนอัลกอริทึมสำหรับหาค่าเฉลี่ยของอุณหภูมิประจำวันโดยรับค่าอุณหภูมิสูงสุดและอุณหภูมิต่ำสุดเป็นเลขจำนวนเต็มเข้าไปและให้แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยออกทางจอภาพ
- **ต้องการอะไร?** ต้องการทราบค่าเฉลี่ยของอุณหภูมิประจำวัน
- **ต้องการผลลัพธ์อย่างไร(Output)** ต้องการผลลัพธ์เป็นค่าเฉลี่ยของอุณหภูมิประจำวันโดยใช้ตัวแปรชื่อ avg_temp
- **ข้อมูลเข้า(Input)** รับค่าอุณหภูมิสูงสุดอยู่ในตัวแปรชื่อ max_temp
อุณหภูมิต่ำสุดอยู่ในตัวแปรชื่อ min_temp

ตัวอย่างการเขียนอัลกอริทึมของโปรแกรม#1

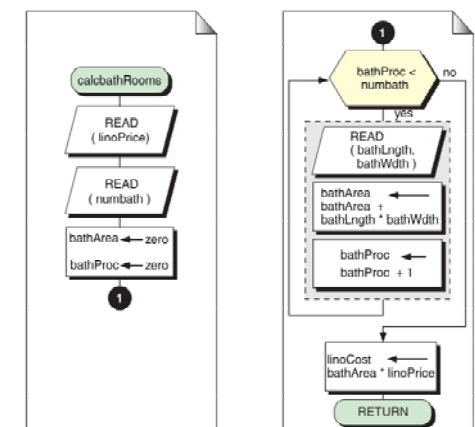
- **วิธีการประมวลผล(Process)**
 - 1. รับค่าอุณหภูมิสูงสุดและอุณหภูมิต่ำสุด
 - 2. หาค่าเฉลี่ยโดยใช้ $\text{avg_temp} = (\text{max_temp} + \text{min_temp}) / 2$
 - 3. แสดงค่า avg_temp ทางจอภาพ
- **อัลกอริทึม(Algorithms)**
Find_avg_temperature
 1. READ max_temp, min_temp
 2. $\text{avg_temp} = (\text{max_temp} + \text{min_temp}) / 2$
 3. Output avg_temp to the screen

End

การเขียนอัลกอริทึมของโปรแกรม

Pseudocode for Calculate Bathrooms

```
Algorithm Calculate BathRooms
1 prompt user and read linoleum price
2 prompt user and read number of bathrooms
3 set total bath area and baths processed to zero
4 while ( baths processed < number of bathrooms )
  1 prompt user and read bath length and width
  2 total bath area =
  3   total bath area + bath length * bath width
  4 add 1 to baths processed
5 bath cost = total bath area * linoleum price
6 return bath cost
end Algorithm Calculate BathRooms
```


ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหาและการเขียนโปรแกรมเพื่อช่วยแก้ปัญหา

- จงเขียนผังงานและโปรแกรมเพื่อรับข้อมูลตัวเลขจำนวนจริงความยาวฐาน (base) และความสูง (height) ของรูปสามเหลี่ยม แล้วให้ทำการคำนวณพื้นที่และแสดงผลในรูปแบบต่อไปนี้
- Enter base value: **10** (กดแป้น Enter)
- Enter height value: **5** (กดแป้น Enter)
- Area is : 25.000

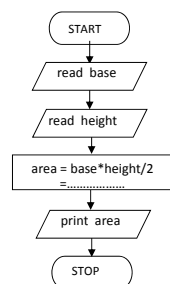
ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหาและการเขียนโปรแกรมเพื่อช่วยแก้ปัญหา

- **ข้อมูลนำเข้า** ความยาวฐาน และความสูง
- **แสดงผล** พื้นที่
- **กำหนดตัวแปร**

ชื่อตัวแปร	ความหมาย
base	ความยาวฐานของรูปสามเหลี่ยม
height	ความสูงของรูปสามเหลี่ยม
area	พื้นที่ของรูปสามเหลี่ยม

ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหาและการเขียนโปรแกรมเพื่อช่วยแก้ปัญหา

ขั้นตอนการทำงาน

เขียนโปรแกรม

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
int main()
{
    float base, height, area;
    printf("Enter base value: "); /* prompt to input base */
    scanf("%f", &base);          /* input base */
    printf("Enter height value: "); /* prompt to input height */
    scanf("%f", &height);         /* input height */
    area = base*height/2;         /* compute area */
    printf("Area = %7.2f\n", area); /* display result */
    system("PAUSE");
    return 0;
}
```

การเขียนโปรแกรม

- เป็นขั้นตอนของการเขียนโปรแกรม เพื่อให้คอมพิวเตอร์สามารถประมวลผลได้
- การเขียนโปรแกรมจะต้องเขียนตามภาษาที่คอมพิวเตอร์เข้าใจ
- จะใช้ภาษาระดับใดก็ได้ ซึ่งจะต้องเขียนให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ (Syntax) ของภาษานั้น ๆ

การทดสอบและแก้ไขโปรแกรม

- หลังจากการเขียนโปรแกรมจะต้องทดสอบความถูกต้องของโปรแกรมที่เขียนขึ้นว่ามีข้อผิดพลาดหรือไม่ ซึ่งเรียกว่า ดีบั๊ก (Debug) ซึ่งโดยทั่วไปข้อผิดพลาด (Bug) มี 2 ประเภท คือ
- **1. Syntax error** คือ การเขียนคำสั่งไม่ถูกต้องตามหลักการเขียนโปรแกรมของภาษานั้น ๆ กรณีที่เกิด Syntax error โปรแกรมจะไม่สามารถทำงานได้
- **2. Logic error** เป็นข้อผิดพลาดทางตรรกะ โปรแกรมสามารถทำงานได้แต่ผลลัพธ์จะไม่ถูกต้อง

การทำเอกสารและบำรุงรักษาโปรแกรม

- 1. **คู่มือการใช้** หรือ User Document หรือ User Guide ซึ่งจะเป็นส่วนที่อธิบายการใช้โปรแกรม
- 2. **คู่มือโปรแกรมเมอร์** หรือ Program Document หรือ Technical Document ซึ่งจะทำให้มีความสะดวกในการแก้ไข และพัฒนาโปรแกรมต่อไปในอนาคต

Computer Programming II

การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 2

LECTURE#2 Introduction to C Language

อ.สฤติย์ ประสมพันธ์

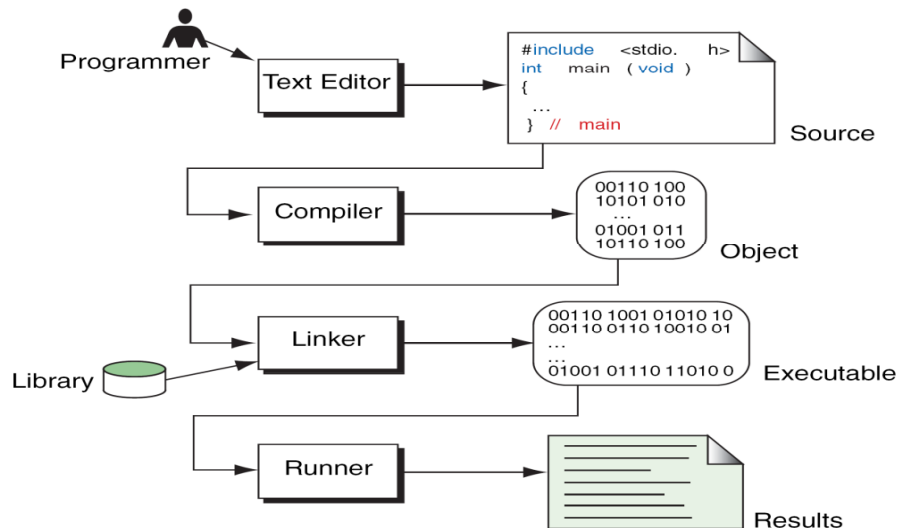
ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ

KMUTNB

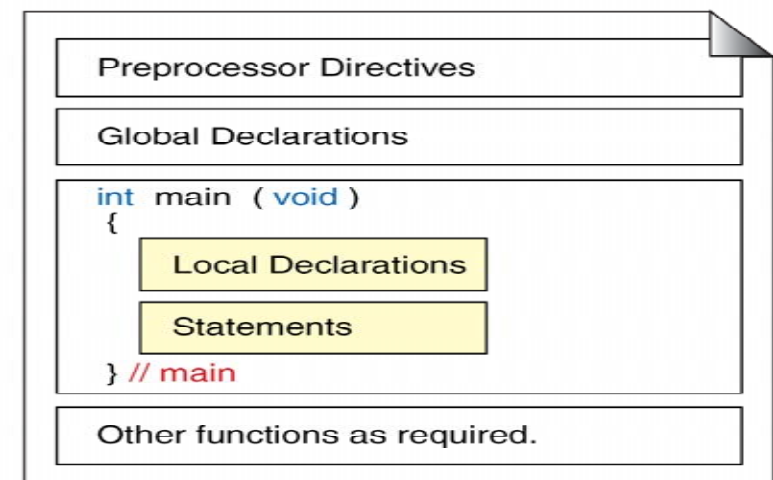
ประวัติความเป็นมาของภาษาซี

- ค.ศ. 1970 มีการพัฒนาภาษา B โดย Ken Thompson ซึ่งทำงานบนเครื่อง DEC PDP-7 ซึ่งทำงานบนเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ไม่ได้ และยังมีข้อจำกัดในการใช้งานอยู่ (ภาษา B สืบทอดมาจากภาษา BCPL ซึ่งเขียนโดย Marth Richards)
- ค.ศ. 1972 Dennis M. Ritchie และ Ken Thompson ได้สร้างภาษา C เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพภาษา B ให้ดียิ่งขึ้น ในระยะแรกภาษา C ไม่เป็นที่นิยมแก่นักโปรแกรมเมอร์โดยทั่วไปนัก
- ค.ศ. 1978 Brian W. Kernighan และ Dennis M. Ritchie ได้เขียนหนังสือเล่มหนึ่งชื่อว่า The C Programming Language และหนังสือเล่มนี้ทำให้บุคคลทั่วไปรู้จักและนิยมใช้ภาษา C ในการเขียนโปรแกรมมากขึ้น แต่เดิมภาษา C ใช้ Run บนเครื่องคอมพิวเตอร์ 8 bit ภายใต้ระบบปฏิบัติการ CP/M ของ IBM PC ซึ่งในช่วงปี ค.ศ. 1981 เป็นช่วงของการพัฒนาเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ภาษา C จึงมีบทบาทสำคัญในการนำมาใช้บนเครื่อง PC ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา และมีการพัฒนาต่อมาอีกหลาย ๆ ค่าย ดังนั้นเพื่อกำหนดทิศทางการใช้ภาษา C ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ANSI (American National Standard Institute) ได้กำหนดข้อตกลงที่เรียกว่า 3J11 เพื่อสร้างภาษา C มาตรฐานขึ้นมา เรียกว่า ANSI C
- ค.ศ. 1983 Bjarne Stroustrup แห่งห้องปฏิบัติการเบล (Bell Laboratories) ได้พัฒนาภาษา C++ ขึ้นรายละเอียดและความสามารถของ C++ มีส่วนขยายเพิ่มจาก C ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ แนวความคิดของการเขียนโปรแกรมแบบ OOP (Object Oriented Programming) ซึ่งเป็นแนวคิดการเขียนโปรแกรมที่เหมาะสมกับการพัฒนาโปรแกรมขนาดใหญ่ที่มีความสลับซับซ้อนมาก มีข้อมูลที่ใช้ในโปรแกรมจำนวนมาก จึงนิยมใช้เทคนิคของการเขียนโปรแกรมแบบ OOP ในการพัฒนาโปรแกรมขนาดใหญ่ในปัจจุบันนี้

การคอมไพล์และลิงค์โปรแกรมในภาษาซี

โครงสร้างโปรแกรมภาษาซี

โครงสร้างและลำดับการเขียนภาษาซี

- คำสั่งตัวประมวลผลก่อน(Preprocessor statement)
- รหัสต้นฉบับ (Source code) มีลำดับการเขียนดังนี้
 - คำสั่งประกาศครอบคลุม (Global declaration statements)
 - ต้นแบบฟังก์ชัน(function prototypes)
 - ฟังก์ชันหลัก(main function) มีฟังก์ชันเดียว
 - ฟังก์ชัน(functions) มีได้หลายฟังก์ชัน
 - คำสั่งประกาศตัวแปรเฉพาะที่(Local declaration statements)
- หมายเหตุ(Comment) สามารถแทรกไว้ที่ใดก็ได้ภายในโปรแกรม

รหัสต้นฉบับ (Source code)

```
/* This program demonstrates function calls by
   calling a small function to multiply two numbers.
   Written by:
   Date:

*/
#include <stdio.h>
int multiply (int num1, int num2);
int main (void)
{
    int multiplier;
    int multiplicand;
    int product;
    printf("Enter two integers: ");
    scanf ("%d%d", &multiplier, &multiplicand);
    product = multiply (multiplier, multiplicand);
    printf("Product of %d & %d is %d\n",
           multiplier, multiplicand, product);
    return 0;
} // main

/* ===== multiply=====
   Multiplies two numbers and returns product.
   Pre   num1 & num2 are values to be multiplied
   Post  product returned
*/
int multiply (int num1, int num2)
{
    // Statements
    return (num1 * num2);
} // multiply
```

// Function Declarations

// main function

// Local Declarations

// function

ผลลัพธ์จากการประมวลผลโปรแกรม
Enter two integers: 17 21
Product of 17 & 21 is 357

โครงสร้างและลำดับการเขียนภาษาซี

```
/* The greeting program. This program demonstrates
   some of the components of a simple C program.
   Written by: your name here
   Date:      date program written

*/
#include <stdio.h>

int main (void)
{
    // Local Declarations

    // Statements

    printf("Hello World!\n");

    return 0;
} // main
```

ผลลัพธ์จากการประมวลผลโปรแกรม
Hello World!

โครงสร้างและลำดับการเขียนภาษาซี

```
/* This program reads two integers from the keyboard
   and prints their product.
   Written by:
   Date:

*/
#include <stdio.h>

int main (void)
{
    // Local Definitions
    int number1;
    int number2;
    int result;

    // Statements
    scanf ("%d", &number1);
    scanf ("%d", &number2);
    result = number1 * number2;
    printf ("%d", result);
    return 0;
} // main
```

ผลลัพธ์จากการประมวลผลโปรแกรม
5 25
125

คำสั่งตัวประมวลผลก่อน (Preprocessor statement)

- **ตัวประมวลผลก่อน (Preprocessor)** คือ ส่วนที่คอมไพเลอร์จะต้องทำก่อนทำการแปลโปรแกรม คำสั่งของตัวประมวลผลก่อนจะนำหน้าด้วยเครื่องหมาย # มีคำสั่งต่างๆ ต่อไปนี้

#include	#define	#if	#program
#endif	#error	#ifndef	#undef
#elif	#else	#ifdef	

คำสั่งตัวประมวลผลก่อน (Preprocessor statement)

- **#include** ทำหน้าที่แจ้งให้คอมไพเลอร์อ่านไฟล์อื่นเข้ามาแปลรวมด้วย มีรูปแบบดังนี้

#include <filename> หรือ #include "filename"

เช่น

#include <dos.h> อ่านไฟล์ dos.h จากไดเรกทอรีที่กำหนด

#include "sample.h" อ่านไฟล์ sample.h จากไดเรกทอรีปัจจุบันหรือที่กำหนด

#include "stdio.h" อ่านไฟล์ stdio.h จากไดเรกทอรีปัจจุบันหรือที่กำหนด

คำสั่งตัวประมวลผลก่อน (Preprocessor statement)

- **#define** ทำหน้าที่ใช้กำหนดค่าคงที่ ที่เป็นชื่อแทน คำ นิพจน์ คำสั่ง หรือคำสั่งหลายคำสั่ง มีรูปแบบการใช้งานดังนี้

#define ชื่อตัวแปร (ชื่อที่ใช้แทน) ค่าที่ต้องการกำหนด

เช่น

#define	TWO	2	กำหนดตัวแปร TWO แทนค่า 2
#define	PI	3.141592654	กำหนดตัวแปร PI แทนค่า 3.141592654

หมายเหตุ (Comment)

- สามารถแทรกไว้ที่ใดก็ได้ภายในโปรแกรม ภาษาซีนิยมการเขียนข้อความอธิบายการทำงานในส่วนต่างๆ ของโปรแกรมเพื่อให้เข้าใจและอ่านโปรแกรมง่ายขึ้น การเขียนอธิบายจะใช้เครื่องหมาย /* และ */ ครอบข้อความที่ต้องการอธิบาย
- แต่ถ้าต้องการเขียนอธิบายหลายๆบรรทัด จะเขียนได้ดังนี้

```
/* This program demonstrates three ways to use constants.
   Written by:
   Date:
*/
#include <stdio.h>
#define PI 3.1415926536

int main (void)
{
    // Local Declarations
    const double cPi = PI;

    // Statements
    printf("Defined constant PI: %f\n", PI);
    printf("Memory constant cPi: %f\n", PI);
    printf("Literal constant: %f\n", 3.1415926536);
    return 0;
} // main
```

```
/* .....ข้อความที่ต้องการอธิบาย..... */
.....
..... ข้อความที่ต้องการอธิบาย.....
..... */
```

รูปแบบคำสั่งในภาษาซี

- รูปแบบคำสั่งในภาษาซี มีกฎเกณฑ์ในการเขียนคำสั่ง ดังนี้
 - คำสั่งทุกคำสั่งต้องเขียนด้วยอักษรตัวเล็กเสมอ เช่นคำสั่ง `printf` , `scanf` , `for`
 - ทุกคำสั่งจะใช้เครื่องหมาย ; แสดงการจบของคำสั่ง เช่น `printf("Hello");`
 - การเขียนคำสั่ง จะเขียนได้แบบอิสระ (Free Format) คือ สามารถเขียนหลายๆคำสั่งต่อกันได้ เช่น

```
printf("Hello"); printf("C Programming"); f = 3.414;
```

แต่เพื่อความเป็นระเบียบและอ่านง่าย ควรจะเขียน 1 คำสั่งต่อ 1 บรรทัด

ตัวแปร (Variable)

- ชื่อเรียกแทนพื้นที่เก็บข้อมูลในหน่วยความจำ มีชนิดของข้อมูล หรือแบบของตัวแปรคือ `char`, `int`, `long`, `float`, `double`, `unsigned int`, `unsigned long int`
- การกำหนดตัวแปร ทำได้ 2 แบบ คือ
 - 1. กำหนดไว้นอกกลุ่มคำสั่ง หรือฟังก์ชัน เรียกตัวแปรนี้ว่า **Global Variable** กำหนดไว้นอกฟังก์ชันใช้งานได้ทั้งโปรแกรม มีค่าเริ่มต้นเป็น 0 (กรณีไม่ได้กำหนดค่าเริ่มต้น)
 - 2. กำหนดไว้ในกลุ่มคำสั่ง หรือฟังก์ชัน เรียกตัวแปรนี้ว่า **Local Variable** กำหนดไว้ภายในฟังก์ชันใช้งานได้ภายในฟังก์ชันนั้น และไม่ถูกกำหนดค่าเริ่มต้นโดยอัตโนมัติ

ชนิดตัวแปร ชื่อตัวแปร , ชื่อตัวแปร, ชื่อตัวแปร,.....;

กฎการตั้งชื่อตัวแปร การตั้งชื่อตัวแปร

- มีข้อกำหนดดังนี้
 - ประกอบด้วย a ถึง z, 0 ถึง 9 และ `_` เท่านั้น
 - อักขระตัวแรกต้องเป็น a ถึง z และ `_`
 - ห้ามใช้ชื่อเฉพาะ
 - ตัวพิมพ์ใหญ่ ตัวพิมพ์เล็ก มีความหมายที่แตกต่างกัน (Case sensitive)
 - ยาวสูงสุดไม่เกิน 31 ตัวอักษร

ตัวอย่างของการตั้งชื่อตัวแปรที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง

Valid Names		Invalid Name	
<code>a</code>	// Valid but poor style	<code>\$sum</code>	// \$ is illegal
<code>student_name</code>		<code>2names</code>	// First char digit
<code>_aSystemName</code>		<code>sum-salary</code>	// Contains hyphen
<code>_Bool</code>	// Boolean System id	<code>stdnt Nmbr</code>	// Contains spaces
<code>INT_MIN</code>	// System Defined Value	<code>int</code>	// Keyword

กลุ่มคำในภาษาซี

• คำสงวน (Keywords)

— คำที่ภาษาซีกำหนดไว้ก่อนแล้ว เพื่อใช้งาน ได้แก่

auto	default	float	register	struct	volatile	break	void
do	for	extern	const	long	return	static	enum
goto	short	char	int	sizeof	case	while	continue
union	unsigned	typedef	if	else			

กลุ่มคำในภาษาซี

- คำที่ผู้ใช้ตั้งขึ้นใหม่ (User Defines words)
- กลุ่มอักษรที่นิยามขึ้นใช้ในโปรแกรม โดยผู้เขียนโปรแกรมกำหนดขึ้นเอง มีข้อกำหนดดังนี้
 - ตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวพิมพ์เล็กและตัวพิมพ์ใหญ่ภาษาซีถือว่าเป็นคนละตัวกัน เช่น Area และ area เป็นตัวแปรคนละตัวกัน
 - ตัวอักษรตัวแรกต้องเป็นตัวอักษรหรือ _ จะเป็นตัวเลขไม่ได้
 - ตัวอักษรที่ไม่ใช่ตัวแรกจะเป็นตัวอักษรหรือ _ หรือตัวเลขก็ได้
 - ก่อนการใช้ชื่อใดๆ ต้องนิยามก่อนเสมอ
 - ห้ามตั้งชื่อซ้ำกับคำสงวน
 - ภายในกลุ่มคำสั่ง สามารถกำหนดชื่อขึ้นใหม่ได้ ชื่อนั้นจะถูกใช้งานภายในกลุ่มคำสั่ง และกลุ่มคำสั่งที่ย่อยลงไปเท่านั้น หากชื่อในกลุ่มคำสั่งไปซ้ำกับที่นิยามไว้ภายนอก จะถือว่าชื่อที่นิยามใหม่เป็นหลัก
 - ความยาวชื่อจะขึ้นอยู่กับตัวแปรในภาษาซี สำหรับโปรแกรม Borland C ได้ 32 ตัวอักษร

ชนิดของข้อมูลในภาษาซี

ชนิด	ขนาดความกว้าง	ช่วงของค่า
char	8 บิต	ASCII character (-128 ถึง 127)
unsigned char	8 บิต	0-255
int	16 บิต	-32768 ถึง 32767
long int	32 บิต	-2147483648 ถึง 2147483649
float	32 บิต	3.4E-38 ถึง 3.4E+38 หรือ ทศนิยม 6 ตำแหน่ง
double	64 บิต	1.7E-308 ถึง 1.7E+308 หรือ ทศนิยม 12 ตำแหน่ง
unsigned int	16 บิต	0 ถึง 65535
unsigned long int	32 บิต	0 ถึง 4294967296

การหาขนาดของชนิดตัวแปรต่าง ๆ จะใช้คำสั่ง sizeof(ประเภทข้อมูล) โดยลำดับขนาดของประเภทข้อมูลเรียงลำดับจากน้อยไปหามากมีดังนี้

$\text{sizeof (short)} \leq \text{sizeof (int)} \leq \text{sizeof (long)} \leq \text{sizeof (long long)}$

ค่าคงที่ constant

ตัวอย่างค่าคงที่	ชนิด	ความหมาย
255	decimal int	จำนวนเต็มฐานสิบ
0xFF	hexadecimal int	จำนวนเต็มฐานสิบหก
0377	octal int	จำนวนเต็มฐานแปด
255L หรือ 255l	long int	จำนวนเต็มฐานสิบแบบยาว
255u หรือ 255U	unsigned int	จำนวนเต็มฐานสิบไม่คิดเครื่องหมาย
0xFFUL	unsigned long int	เลขฐานสิบหกแบบยาวไม่คิดเครื่องหมาย
15.75E2	floating point	เลขทศนิยมแบบยกกำลัง
-1.23	floating point	เลขทศนิยมแบบค่าติดลบ
.123	floating point	เลขทศนิยม
123F	floating point	เลขทศนิยม
'a'	character	ตัวอักษร
""	string	ประโยค, ข้อความ

คือ ค่าของข้อมูลที่มีจำนวนแน่นอน

เขียนได้ 3 ลักษณะ คือ

1 ค่าคงที่จำนวนเต็ม เขียนอยู่ในรูปตัวอักษร อาจมีเครื่องหมายลบนำหน้า

2 ค่าคงที่จำนวนจริง เขียนในรูปตัวเลขมีทศนิยม

3 ค่าคงที่ที่หมายถึงรหัสตัวอักษร (ตัวอักษรถูกจำในรูปแบบตัวเลข ตามรหัส ASCII)

การแสดงผลข้อมูล

- ฟังก์ชัน printf() เป็นฟังก์ชันจากคลังที่มาพร้อมกับตัวแปลโปรแกรมภาษาซี ใช้สำหรับการแสดงผล มีรูปแบบดังนี้

```
printf("สายอักขระควบคุม", ตัวแปร);
```

- 1. สายอักขระควบคุมประกอบด้วย 3 ส่วนคือ
 - ตัวอักขระที่จะแสดง
 - รูปแบบการแสดงผล เริ่มต้นด้วยเครื่องหมายเปอร์เซ็นต์(%)
 - ลำดับหลัก (escape sequence)
- 2. ตัวแปร คือชื่อของตัวแปรที่จะแสดงผล (format specifies)

การกำหนดรูปแบบการแสดงผล

เริ่มต้นด้วยเครื่องหมายเปอร์เซ็นต์(%) ตามด้วยอักขระ 1 ตัว หรือหลายตัวโดยที่อักขระมีความหมายดังนี้

อักขระ	ชนิดข้อมูล	รูปแบบการแสดงผล
c	char	อักขระเดียว
d	int	จำนวนเต็มฐานสิบ
o	int	จำนวนเต็มฐานแปด
x	int	จำนวนเต็มฐานสิบหก
f	float	จำนวนที่มีทศนิยมใน รูปฐานสิบ

ลำดับหลัก(Escape sequence)

ลำดับหลัก	ผลการกระทำ
\n	ขึ้นบรรทัดใหม่ (new line)
\t	เลื่อนไปยังจุดตั้งระยะ tab ต่อไป
\a	เสียงกระดิ่ง (bell)
\b	ถอยไปหนึ่งทีว่าง (backspace)
\f	ขึ้นหน้าใหม่ (form feed)
\\	แสดงเครื่องหมายทับกลับหลัง (backslash)
\'	แสดงเครื่องหมายฝนทอง (single quote)
\"	แสดงเครื่องหมายพันหนู (double quote)

การแสดงค่าของตัวแปร

ชนิดข้อมูล	ชนิดตัวแปร	รูปแบบสำหรับ printf
จำนวนเต็ม	short integer long unsigned short unsigned int unsigned long	%hd หรือ %hi %d หรือ %i %ld หรือ %li %hu %u %lu
จำนวนจริง	float double	%f %lf
อักขระ สายอักขระ	char char s[]	%c %s
เลขฐาน	จำนวนเต็มฐาน 10 จำนวนเต็มฐาน 8 จำนวนเต็มฐาน 16	%d %o %x
	แสดงเครื่องหมาย %	%%

การจัดรูปแบบผลลัพธ์ printf()

"%	Flag	Maximum width	Precision	Size	Conversion code	"
----	------	---------------	-----------	------	-----------------	---

Flag คือ - หมายถึงการจัดให้ชิดซ้าย
+ ให้แสดงเครื่องหมาย + หน้าตัวเลข

Maximum width คือ จำนวนสเปซที่จองสำหรับแสดงผลข้อมูล

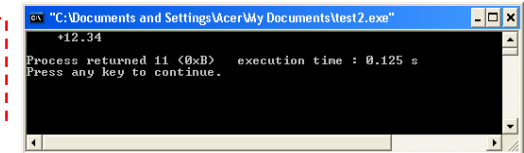
Precision คือ จำนวนตัวเลขหลังจุดทศนิยม

Size คือ ชนิดตัวแปร เช่น long จะเป็น l

การจัดรูปแบบผลลัพธ์ printf()

"%	+	10	.	2	f	"
----	---	----	---	---	---	---

```
#include <stdio.h>
main ( )
{
    printf ("%+10.2f\n", 12.34);
}
```


					+	1	2	.	3	4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

การจัดรูปแบบผลลัพธ์ printf()

Conversion code คือ การกำหนดชนิดข้อมูลในการแสดงผล

%d : พิมพ์ int ด้วยตัวเลขฐานสิบ

%o : พิมพ์ int ด้วยตัวเลขฐานแปด

%x : พิมพ์ int ด้วยตัวเลขฐานสิบหก

%f : พิมพ์ float, double แบบจุดทศนิยม (หกตำแหน่ง)

%e : พิมพ์ float, double แบบวิทยาศาสตร์ เช่น 1.23e+23

%c : พิมพ์ char ตัวอักษร 1 ตัว

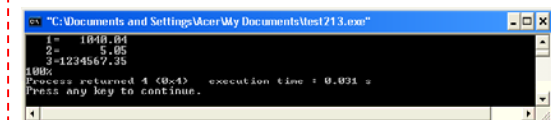
%s : พิมพ์ข้อความ เช่น "Hello"

การจัดรูปแบบผลลัพธ์ printf()

```
#include <stdio.h>
main ( )
{
    int a;
    double b;

    a=1;
    b=1040.041;
    printf ("%4i=%10.2f\n", a, b);
    a=2;
    b=5.05;
    printf ("%4i=%10.2f\n", a, b);
    a=3;
    b=1234567.351;
    printf ("%4i=%10.2f\n", a, b);
    printf ("100%%");
}
```

			1	=				1	0	4	0	.	0	4
			2	=							5	.	0	5
			3	=	1	2	3	4	5	6	7	.	3	5
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

การรับค่าข้อมูล

- ฟังก์ชัน scanf()
- เป็นฟังก์ชันจากคลังใช้ในการรับข้อมูลจากแป้นพิมพ์ โดยจะบอกเลขที่อยู่ของตัวแปรในหน่วยความจำ แล้วจึงนำค่าที่รับมาไปเก็บไว้ตามที่อยู่ นั้น ฟังก์ชัน scanf() มีรูปแบบดังนี้

scanf("%รูปแบบ", &ตัวแปร);

- โดยที่ & ตัวแปร หมายถึงเลขที่อยู่ (address) ของตัวแปรที่จะรับค่ามาเก็บในหน่วยความจำ

การรับค่าข้อมูล

- การรับค่า scanf()
ฟังก์ชัน scanf เป็นการรับข้อมูลจากแป้นพิมพ์ ต้อง #include <stdio.h> จึงจะสามารถใช้คำสั่ง scanf ได้

- รูปแบบ

scanf("%รูปแบบ", &ตัวแปร);

- เช่น การรับข้อมูลชนิด int แล้วไปเก็บไว้ในตัวแปร age

- รูปแบบ

scanf("%d", &age);

- สามารถรับข้อมูลที่หลายตัวแปรได้

- รูปแบบ

scanf("%s %f", name, &GPAX);

การรับข้อมูล int float char ต้องมีเครื่องหมาย & แต่ string ไม่ต้องมี &

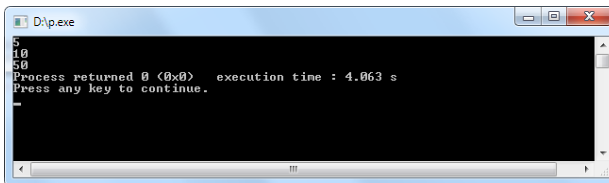
การรับค่าข้อมูล

```
/* This program reads two integers from the keyboard
and prints their product.
Written by:
Date:
```

```
*/
#include <stdio.h>

int main (void)
{
    // Local Definitions
    int number1;
    int number2;
    int result;

    // Statements
    scanf ("%d", &number1);
    scanf ("%d", &number2);
    result = number1 * number2;
    printf ("%d", result);
    return 0;
} // main
```


คำอธิบาย

#include <stdio.h> คือการบอกคอมไพเลอร์ให้นำไฟล์ stdio.h มารวมด้วย
main คือชื่อของฟังก์ชัน โปรแกรมจะเริ่มทำงานที่นี้ และเมื่อจบฟังก์ชัน main หมายถึงจบโปรแกรมด้วย
scanf ("%d",&number1); คือการใช้ฟังก์ชัน scanf รับค่าจากผู้เก็บไว้ในตัวแปร number1
result = number1 * number2; คือ ผลคูณของตัวเลขที่อยู่ในตัวแปร number1 และ number2 และเก็บลงในตัวแปร result
printf ("%d", result); คือการใช้ฟังก์ชัน printf พิมพ์ข้อความที่อยู่ในเครื่องหมาย " " ออกทางอุปกรณ์เอาท์พุทมาตรฐาน
return 0 คือ การคืนค่าไปยังโปรแกรมที่เรียกใช้ฟังก์ชัน main() ซึ่งจากตัวอย่างเป็นฟังก์ชัน main() ดังนั้น return 0 จึงหมายถึงการจบการทำงานโปรแกรม

ฟังก์ชันอื่นๆ ที่ใช้ในการรับและแสดงข้อมูล

- ฟังก์ชัน getchar () เป็นฟังก์ชันที่ทำงานกับตัวอักษรโดยเฉพาะ
- getchar () เป็นฟังก์ชันที่ใช้รับข้อมูลเข้ามาทางแป้นพิมพ์ทีละ 1 ตัวอักษร โดยต้องกด enter ทุกครั้งเมื่อสิ้นสุดข้อมูล และข้อมูลที่ป้อนจะปรากฏให้เห็นบนหน้าจอภาพด้วย
- รูปแบบ

ชื่อตัวแปร =getchar () ;

- ตัวอย่าง เครื่องจะรอรับข้อมูลจากแป้นพิมพ์ที่ผู้ใช้ป้อน จำนวน 1 ตัวอักษรเก็บไว้ในตัวแปร ch หลังจากที่ใช้ต้องกดปุ่ม enter เพื่อให้ฟังก์ชันรับค่าข้อมูล

```
#include<stdio.h>
main ( )
{
    char ch;
    ch=getchar ( ) ;
}
```


ฟังก์ชันอื่นๆ ที่ใช้ในการรับและแสดงข้อมูล

- ฟังก์ชัน `getch()`

`getch()` เป็นฟังก์ชันที่ใช้รับข้อมูลที่เป็นตัวอักษร 1 ตัว เข้ามาทางแป้นพิมพ์ โดยเมื่อป้อน ข้อมูลเสร็จ ไม่ต้องกดปุ่ม `enter` และอักขรที่ป้อนเข้ามาจะไม่ปรากฏบนจอภาพ ต้อง `#include <conio.h>` จึงจะสามารถใช้ฟังก์ชัน `getch()` ได้

- รูปแบบ

ชื่อตัวแปร = `getch()` ;

```
#include <stdio.h>
main ( )
{
    char x;
    x = getch( ) ;
}
```

- ตัวอย่าง เครื่องจะรอรับข้อมูลจากแป้นพิมพ์เข้ามา 1 ตัวเพื่อนำมาเก็บไว้ในตัวแปร `x` โดยผู้ใช้ไม่ต้องกด `enter` หลังจากป้อนข้อมูลเสร็จแล้ว

ฟังก์ชันอื่นๆ ที่ใช้ในการรับและแสดงข้อมูล

- ฟังก์ชัน `gets()`

เป็นฟังก์ชันที่ใช้รับข้อมูลที่เป็นข้อความ (ตัวอักษรจำนวนหนึ่ง) จากแป้นพิมพ์เข้ามาเก็บไว้ในตัวแปร `gets` มาจากคำว่า `get string`

- รูปแบบ

`gets (ชื่อตัวแปร) ;`

```
#include <stdio.h>
main( )
{
    char name[10];
    gets(name);
}
```

โดยรับค่าข้อความจากแป้นพิมพ์ ฟังก์ชันจะทำการใส่ `'\0'` เอาไว้ที่ตัวสุดท้ายของข้อความ เพื่อแสดงการสิ้นสุดของข้อความที่รับเข้ามาเมื่อผู้ใช้กดปุ่ม `enter`

เครื่องจะจองที่ตัวแปรชุดที่ชื่อ `name` ซึ่งเป็นอักขระไว้ 10 ตัว และรอรับค่าที่เป็นข้อความเข้ามาเก็บไว้ในตัวแปรชุดที่ชื่อ `name` ได้ยาวไม่เกิน 9 ตัวอักษรเพื่อให้ `name` ตัวที่ 10 (ตัวสุดท้าย) เก็บ `\0` เอาไว้

ฟังก์ชันอื่นๆ ที่ใช้ในการรับและแสดงข้อมูล

- ฟังก์ชัน `putchar()`

- เป็นฟังก์ชันที่ใช้ให้คอมพิวเตอร์แสดงผลบนจอภาพทีละ 1 ตัวอักษร

- รูปแบบ

`putchar (ชื่อตัวแปร) ;`

```
#include<stdio.h>
main ( )
{
    char x;
    x=getch ( ) ;
    printf ("The result is \n") ;
    putchar ( x ) ;
}
```

ลักษณะข้อมูลที่ป้อน
A
ผลลัพธ์
The result is
A

ฟังก์ชันอื่นๆ ที่ใช้ในการรับและแสดงข้อมูล

- ฟังก์ชัน `puts()`

- เป็นฟังก์ชันที่ใช้แสดงผลข้อมูลที่เป็นข้อความที่เก็บไว้ในตัวแปรชุดออกมาบนจอภาพ `puts()` มาจากคำว่า `put string` ใช้สำหรับพิมพ์สตริงออกทางจอภาพ

- รูปแบบ

`puts (ชื่อตัวแปร) ;`

```
#include <stdio.h>
main ( )
{
    char name [10];
    gets (name) ;
    puts (name) ;
}
```

- ตัวอย่าง เครื่องจะนำค่าที่เก็บในตัวแปรชุด `name` มาแสดงผลบนจอภาพ

ฟังก์ชันอื่นๆ ที่ใช้ในการรับและแสดงข้อมูล

- ฟังก์ชัน `getche()`
- `getche()` เป็นฟังก์ชันในการรับข้อมูล 1 ตัวอักษรโดยจะปรากฏตัวอักษรให้เห็นในการป้อนข้อมูล โดยไม่ต้องกด Enter การใช้ `getche()` จะต้องทำการ `#include <conio.h>` จึงจะสามารถใช้ `getche()` ได้
- รูปแบบ

ชื่อตัวแปร = `getche()` ;

รหัส Ascii

Dec	Hx	Oct	Char	Dec	Hx	Oct	Html	Chr	Dec	Hx	Oct	Html	Chr	Dec	Hx	Oct	Html	Chr
0	0	000	NUL	(null)	32	20	040	#32; Space	64	40	100	#64; @	96	60	140	#96; `		
1	1	001	SOH	(start of heading)	33	21	041	#33; !	65	41	101	#65; A	97	61	141	#97; a		
2	2	002	STX	(start of text)	34	22	042	#34; "	66	42	102	#66; B	98	62	142	#98; b		
3	3	003	ETX	(end of text)	35	23	043	#35; #	67	43	103	#67; C	99	63	143	#99; c		
4	4	004	EOF	(end of transmission)	36	24	044	#36; \$	68	44	104	#68; D	100	64	144	#100; d		
5	5	005	ENQ	(enquiry)	37	25	045	#37; %	69	45	105	#69; E	101	65	145	#101; e		
6	6	006	ACK	(acknowledge)	38	26	046	#38; &	70	46	106	#70; F	102	66	146	#102; f		
7	7	007	BEL	(bell)	39	27	047	#39; '	71	47	107	#71; G	103	67	147	#103; g		
8	8	010	BS	(backspace)	40	28	050	#40; (72	48	110	#72; H	104	68	150	#104; h		
9	9	011	TAB	(horizontal tab)	41	29	051	#41;)	73	49	111	#73; I	105	69	151	#105; i		
10	A	012	LF	(NL line feed, new line)	42	2A	052	#42; *	74	4A	112	#74; J	106	6A	152	#106; j		
11	B	013	VT	(vertical tab)	43	2B	053	#43; +	75	4B	113	#75; K	107	6B	153	#107; k		
12	C	014	FF	(NP form feed, new page)	44	2C	054	#44; ,	76	4C	114	#76; L	108	6C	154	#108; l		
13	D	015	CR	(carriage return)	45	2D	055	#45; -	77	4D	115	#77; M	109	6D	155	#109; m		
14	E	016	SO	(shift out)	46	2E	056	#46; .	78	4E	116	#78; N	110	6E	156	#110; n		
15	F	017	SI	(shift in)	47	2F	057	#47; /	79	4F	117	#79; O	111	6F	157	#111; o		
16	10	020	DLE	(data link escape)	48	30	060	#48; 0	80	50	120	#80; P	112	70	160	#112; p		
17	11	021	DC1	(device control 1)	49	31	061	#49; 1	81	51	121	#81; Q	113	71	161	#113; q		
18	12	022	DC2	(device control 2)	50	32	062	#50; 2	82	52	122	#82; R	114	72	162	#114; r		
19	13	023	DC3	(device control 3)	51	33	063	#51; 3	83	53	123	#83; S	115	73	163	#115; s		
20	14	024	DC4	(device control 4)	52	34	064	#52; 4	84	54	124	#84; T	116	74	164	#116; t		
21	15	025	NAK	(negative acknowledge)	53	35	065	#53; 5	85	55	125	#85; U	117	75	165	#117; u		
22	16	026	SYN	(synchronous idle)	54	36	066	#54; 6	86	56	126	#86; V	118	76	166	#118; v		
23	17	027	ETB	(end of trans. block)	55	37	067	#55; 7	87	57	127	#87; W	119	77	167	#119; w		
24	18	030	CAN	(cancel)	56	38	070	#56; 8	88	58	130	#88; X	120	78	170	#120; x		
25	19	031	EM	(end of medium)	57	39	071	#57; 9	89	59	131	#89; Y	121	79	171	#121; y		
26	1A	032	SUB	(substitute)	58	3A	072	#58; :	90	5A	132	#90; Z	122	7A	172	#122; z		
27	1B	033	ESC	(escape)	59	3B	073	#59; ;	91	5B	133	#91; [123	7B	173	#123; {		
28	1C	034	FS	(file separator)	60	3C	074	#60; <	92	5C	134	#92; \	124	7C	174	#124;		
29	1D	035	GS	(group separator)	61	3D	075	#61; =	93	5D	135	#93;]	125	7D	175	#125; }		
30	1E	036	RS	(record separator)	62	3E	076	#62; >	94	5E	136	#94; ^	126	7E	176	#126; ~		
31	1F	037	US	(unit separator)	63	3F	077	#63; ?	95	5F	137	#95; _	127	7F	177	#127; DEL		

Source: www.LookupTables.com

Computer Programming II

การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์2

LECTURE#3 Operator & Expression

อ.สฤติย์ ประสมพันธ์

ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ

KMUTNB

คำสั่งและนิพจน์ (Statement and Expression)

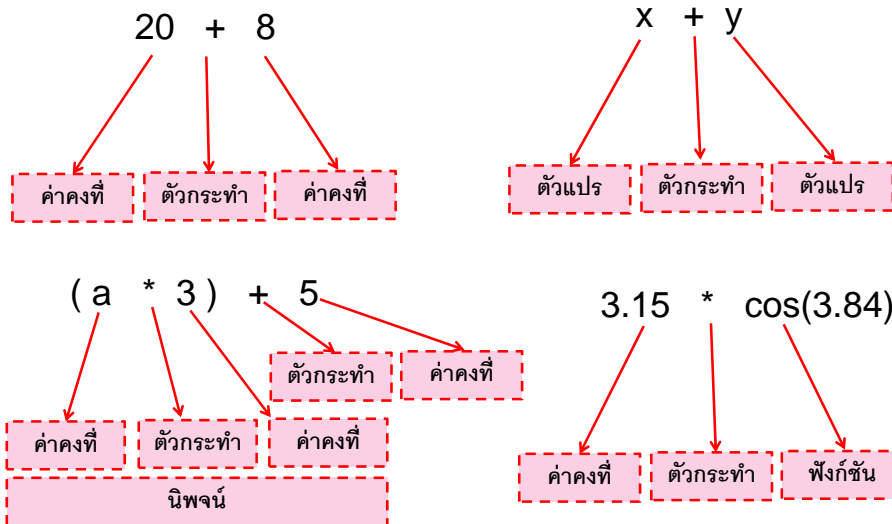
คำสั่ง, ข้อคำสั่ง (Statement) คือขั้นตอนในการทำงานหนึ่งขั้นตอน
ทุกคำสั่งต้องจบด้วยเครื่องหมาย ;

กลุ่มคำสั่ง คือคำสั่งที่อยู่ในวงเล็บปีกกา {}

นิพจน์ (Expression) คือการกระทำเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ค่าหนึ่งค่า
ประกอบไปด้วยตัวถูกกระทำ (Operands) และตัวกระทำ
(Operators) เขียนเรียงกันไป

เช่น $3 * 2 - 1 + 7$ หรือ $a * 5$ เป็นต้น

ตัวอย่างการเขียนนิพจน์คณิตศาสตร์และนิพจน์ภาษา C

นิพจน์

- **นิพจน์คณิตศาสตร์ (Arithmetic Expression)** หมายถึง การนำตัวแปรค่าคงที่มาสัมพันธ์กันโดยใช้เครื่องหมายคณิตศาสตร์เป็นตัวเชื่อมผลที่ได้จากนิพจน์แบบนี้จะเป็นตัวเลข
- **นิพจน์ตรรกะ (Logical Expression)** หมายถึงการนำตัวแปรค่าคงที่หรือนิพจน์มาสัมพันธ์กันโดยใช้เครื่องหมายเปรียบเทียบและเครื่องหมายตรรกะเป็นตัวเชื่อม ผลที่ได้จะออกมาเป็นจริงหรือเท็จ

กฎเกณฑ์การเขียนนิพจน์

- 1. ห้ามเขียนตัวแปร 2 ตัวติดกันโดยไม่มีเครื่องหมายเช่น ab
- 2. ถ้าเขียนนิพจน์โดยมีค่าของตัวแปร หรือค่าคงที่ต่างชนิดกันในนิพจน์เดียวกันภาษาซีจะเปลี่ยนชนิดของข้อมูลที่มีขนาดเล็กให้เป็นชนิดข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ขึ้น

เครื่องหมายดำเนินการ (Operators)

- กำหนดการกระทำที่เกิดขึ้นกับตัวแปรและค่าคงที่ โดยที่นิพจน์ประกอบด้วยตัวแปร และค่าคงที่ และใช้ตัวดำเนินการคำนวณเพื่อให้ได้ค่า ได้แก่
 - ตัวดำเนินการทางคณิตศาสตร์
 - ตัวดำเนินการสัมพันธ์และตัวดำเนินการตรรกะ
 - ตัวดำเนินการประกอบ
 - ตัวดำเนินการระดับบิต
 - ตัวดำเนินการบอกชนิดตัวแปร (type) และตัวดำเนินการบอกขนาดหน่วยความจำของตัวแปร (size of) เป็นต้น

ตัวดำเนินการทางคณิตศาสตร์ (Arithmetic Operators)

เครื่องหมาย	ความหมาย	ตัวอย่าง
+	การบวก	A+B
-	การลบ	A-B
*	การคูณ	A*B
/	การหาร	A/B
%	การหารเอาแต่เศษไว้ (Modulo)	5%3=1 เศษ 2 จะเก็บแต่เศษ 2 เอาไว้
--	การลดค่าลงครั้งละ 1	A -- จะเหมือนกับ A=A-1
++	การเพิ่มค่าขึ้นครั้งละ 1	A++ จะเหมือนกับ A=A+1

การดำเนินการแบบ Binary

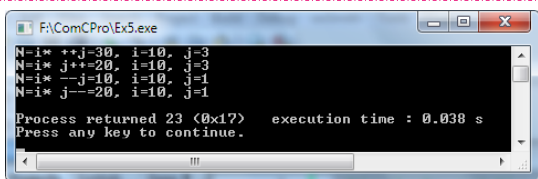
การดำเนินการแบบ Unary

เครื่องหมาย	ความหมาย	ตัวอย่าง
+	เป็นตัวดำเนินการที่ระบุค่าบวกสำหรับ Operand	c+=a
-	เป็นตัวดำเนินการที่ระบุค่าลบสำหรับ Operand	c=-a
++	การเพิ่มค่าให้ Operand 1 ค่า	++a
--	การลดค่าให้ Operand 1 ค่า	--a

- Prefix unary operator จะคำนวณ unary operator ก่อน binary operator
- Postfix unary operator จะคำนวณ binary operator ก่อน

การดำเนินการแบบ Unary

```
#include <stdio.h>
void main()
{
    int i, j, N;
    i=10; j= 2; N=i* ++j;
    printf("N=i* ++j=%d, i=%d, j=%d\n", N, i, j);
    i=10; j= 2; N=i* j++;
    printf("N=i* j++=%d, i=%d, j=%d\n", N, i, j);
    i=10; j= 2; N=i* --j;
    printf("N=i* --j=%d, i=%d, j=%d\n", N, i, j);
    i=10; j= 2; N=i* j--;
    printf("N=i* j--=%d, i=%d, j=%d\n", N, i, j);
}
```


การทำงานของตัวดำเนินการ

- การโอเปอเรชัน (Operation) หรือการทำงานของตัวดำเนินการต้องเป็นไปตามลำดับของการวางค่าคงที่หรือตัวแปรที่จะกระทำต่อกัน ซึ่งเรียกว่า **ลำดับของการโอเปอเรชัน** ซึ่งลำดับการทำงานของโอเปอเรเตอร์โดยคอมไพเลอร์ภาษา C ต้องเป็นไปตาม

กฎการกำหนดลำดับการทำงานของตัวดำเนินการ (Precedence)

ลำดับการทำงานก่อน-หลังของตัวดำเนินการ

ตัวดำเนินการ	ทิศทางการดำเนินการ
0, [], ->, , ~, ++, --, +(ค่าบวก), -(ค่าลบ), *, &(type), sizeof	ซ้ายไปขวา
*, /, %	ซ้ายไปขวา
+, - (ตัวกระทำทางคณิตศาสตร์)	ซ้ายไปขวา
<<, >>	ซ้ายไปขวา
<, <=, >, >=	ซ้ายไปขวา
==, !=	ซ้ายไปขวา
&	ซ้ายไปขวา
^	ซ้ายไปขวา
	ซ้ายไปขวา
&&	ซ้ายไปขวา
	ซ้ายไปขวา
?:	ขวาไปซ้าย
=, +=, -=, /=, %=, &=, ^=, =, <<=, >>=	ขวาไปซ้าย
,	ซ้ายไปขวา

กฎการกำหนดลำดับการทำงานของตัวดำเนินการ (Precedence)

โอเปอเรเตอร์	ลำดับของการโอเปอเรชัน
()	ซ้ายไปขวา
-	ซ้ายไปขวา
แสดงความเป็นลบของตัวเลข	ซ้ายไปขวา
* /	ซ้ายไปขวา
+ -	ซ้ายไปขวา

$z = pr \% q + w / x - y$

$z = p * r \% q + w / x - y;$

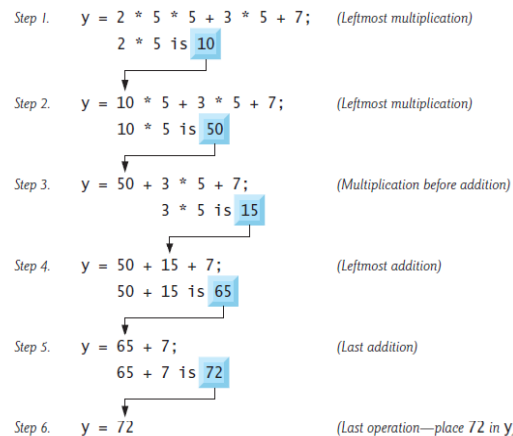
6 1 2 4 3 5

$z = a * b + c / d - e$

5 1 3 2 4

การกำหนดลำดับการทำงานของตัวดำเนินการ (Precedence)

$$y = a * x * x + b * x + c;$$

การทำงานของตัวดำเนินการ

- การคำนวณ $a + b * c$
ภาษา C จะกระทำเครื่องหมาย * ก่อนเครื่องหมาย + แต่ถ้าเครื่องหมายมีความเท่าเทียมกันจะกระทำจากซ้ายไปขวา เช่น $a+b+c$ จะเริ่มทำจาก a บวก b แล้วจึงนำค่าที่ได้มาบวก c ถ้าต้องการกำหนดลำดับให้ทำโดยการใส่เครื่องหมายวงเล็บในส่วนที่ต้องการให้ทำงานก่อน
- ตัวดำเนินการ %
เป็นตัวดำเนินการทางคณิตศาสตร์เพียงตัวเดียวที่กำหนดให้ใช้กับค่าจำนวนเต็ม เท่านั้น นอกนั้นสามารถใช้กับค่าอื่นๆ ได้
- เครื่องหมาย /
 a / b ถ้าทั้งตัวแปร a และ b เป็น integer ค่าที่ได้จากการดำเนินการของหารจะมีชนิดเป็น integer ถ้า a หรือ b ตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งเป็นตัวแปรชนิด float จะได้คำตอบเป็นชนิด float เช่น
 $39 / 5$ จะมีค่าเท่ากับ 7
 $39.0 / 5$ จะมีค่าเท่ากับ 7.8

ตัวดำเนินการเพิ่ม และลดค่า (Increment & Decrement)

- ตัวดำเนินการเพิ่ม และลดค่า เป็นตัวดำเนินการในการเพิ่มหรือลดค่าของตัวแปร โดย
 - ตัวดำเนินการเพิ่มค่า ++ จะบวกหนึ่งเข้ากับตัวถูกดำเนินการ
 - ตัวดำเนินการลดค่า -- จะลบหนึ่งออกจากตัวถูกดำเนินการ
- ตัวดำเนินการเพิ่ม และลดค่ามีวิธีใช้งาน 2 แบบคือ
 - ใช้เป็นตัวดำเนินการแบบมาก่อน (prefix) เช่น ++n
 - ใช้ตัวดำเนินการแบบตามหลัง (postfix) ก็ได้เช่น n++
- ในทั้งสองกรณี ผลลัพธ์คือการเพิ่มค่า 1 ให้กับ n
 - แต่นิพจน์ ++n จะเพิ่มค่าก่อนที่จะนำค่าไปใช้
 - ขณะที่ n++ จะเพิ่มค่าหลังจากนำค่าไปใช้ ซึ่งหมายความว่าถ้ามีการนำค่าไปใช้ (ไม่เพียงหวังเฉพาะผลลัพธ์) ++n และ n++ จะแตกต่างกัน

ตัวดำเนินการเพิ่ม และลดค่า (Increment & Decrement)

ตัวอย่าง

ถ้า n มีค่า 5

$x = n++;$ จะเป็นการกำหนดค่า 5 ให้กับ x

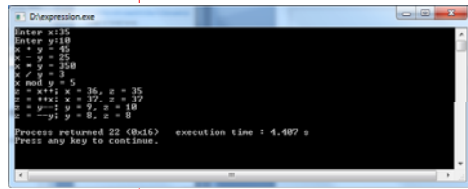
$x = ++n;$ จะเป็นการกำหนดค่า 6 ให้กับ x

ตัวดำเนินการนี้จะใช้ได้กับเฉพาะตัวแปรเท่านั้น จะใช้กับนิพจน์อื่นๆ

ไม่ได้เช่น $(i+j)++$

การทำงานของตัวดำเนินการ

```
#include<stdio.h>
main ( )
{
    int x,y,z;
    printf("Enter x:");
    scanf("%d",&x);
    printf("Enter y:");
    scanf("%d",&y);
    printf("x + y = %d\n", x+y);
    printf("x - y = %d\n", x-y);
    printf("x * y = %d\n", x*y);
    printf("x / y = %d\n", x/y);
    printf("x mod y = %d\n", x%y);
    z=x++;
    printf("z = x++; x = %d, z = %d\n", x,z);
    z=++x;
    printf("z = ++x; x = %d, z = %d\n", x,z);
    z=y--;
    printf("z = y--; y = %d, z = %d\n", y,z);
    z=-y;
    printf("z = -y; y = %d, z = %d\n", y,z);
}
```


ตัวดำเนินการสัมพันธ์และตัวดำเนินการตรรกะ (Relational, Equality, and Logical Operators)

Operator	เครื่องหมาย	ความหมาย
ตัวดำเนินการสัมพันธ์ (Relational Operator)	<	น้อยกว่า
	>	มากกว่า
	<=	น้อยกว่า หรือ เท่ากับ
	>=	มากกว่า หรือ เท่ากับ
ตัวดำเนินการเท่ากับ (Equality Operator)	==	เท่ากับ
	!=	ไม่เท่ากับ
ตัวดำเนินการตรรกะ (Logical Operator)	!	นิเสธ
	&&	และ
		หรือ

ตัวดำเนินการสัมพันธ์ (Relational Operator)

- ตัวดำเนินการสัมพันธ์ เป็นเครื่องหมายที่ใช้ในการเปรียบเทียบและตัดสินใจ ซึ่งผลของการเปรียบเทียบจะเป็นได้ 2 กรณีเท่านั้นคือ จริง และเท็จ
- ค่าทางตรรกะจริงและเท็จมีชนิดเป็น int ดังนั้นผลการกระทำทางตรรกะจึงมีค่าเป็นจำนวนเต็ม และมีค่าได้เพียงสองค่าคือ 1 หรือตัวเลขใดๆ แทนค่าความจริงเป็นจริง และ 0 แทนค่าความจริงเป็นเท็จ (0 เป็นเท็จ ส่วนตัวเลขอื่นๆ ทั้งหมดมีค่าเป็นจริง) เครื่องหมายที่เป็นตัวดำเนินการสัมพันธ์มี 4 ตัวคือ

< (น้อยกว่า) > (มากกว่า) <= (น้อยกว่าเท่ากับ) และ >= (มากกว่าเท่ากับ)

ตัวดำเนินการเท่ากับ (Equality Operator)

ใช้ในการเปรียบเทียบค่า 2 ค่า ว่ามีค่าเท่าหรือไม่เท่ากัน ผลลัพธ์ที่ได้ จะมีเพียง 2 ค่าคือ จริง และ เท็จ เครื่องหมายที่เป็นตัวดำเนินการเท่ากับมี 2 ตัวคือ

== (เท่ากับ) และ != (ไม่เท่ากับ)

ตัวอย่างการใช้งาน	คำอธิบาย
c == 'A'	/* ถ้าตัวแปร c เก็บค่าอักขระ A ผลลัพธ์จะได้ค่าจริง */
k != -2	/* ถ้าตัวแปร k เก็บค่าตัวเลข -2 ผลลัพธ์จะได้ค่าเท็จ */
x+y == 2 * z - 5	
a=b ❌	/* การเปรียบเทียบค่าตัวแปร a กับ b ว่ามีค่าเท่ากันหรือไม่ กลายเป็นการให้ค่าตัวแปร a ด้วยค่าตัวแปร b */
a = b - 1 ❌	/* ใช้งานผิดรูปแบบ โดยมีช่องว่างระหว่างเครื่องหมาย = ทั้ง 2 ตัว */

ตัวดำเนินการสัมพันธ์ (Relational Operator)

```
#include <stdio.h>
int main( void )
{
    int num1; /* first number to be read from user */
    int num2; /* second number to be read from user */
    printf( "Enter two integers, and I will tell you\n" );
    printf( "the relationships they satisfy: " );
    scanf( "%d%d", &num1, &num2 ); /* read two integers */
    if ( num1 == num2 ) {
        printf( "%d is equal to %d\n", num1, num2 );
    } /* end if */
    if ( num1 != num2 ) {
        printf( "%d is not equal to %d\n", num1, num2 );
    } /* end if */
    if ( num1 < num2 ) {
        printf( "%d is less than %d\n", num1, num2 );
    } /* end if */
    if ( num1 > num2 ) {
        printf( "%d is greater than %d\n", num1, num2 );
    } /* end if */
    if ( num1 <= num2 ) {
        printf( "%d is less than or equal to %d\n", num1, num2 );
    } /* end if */
    if ( num1 >= num2 ) {
        printf( "%d is greater than or equal to %d\n", num1, num2 );
    } /* end if */
    return 0; /* indicate that program ended successfully */
} /* end function main */
```

ตัวดำเนินการตรรกะ (Logical Operator)

ใช้ในการเปรียบเทียบ และกระทำทางตรรกะกับค่าตัวเลข หรือค่าที่อยู่ในตัวแปร ผลลัพธ์ที่ได้ จะมีเพียง 2 ค่าคือ จริง และ เท็จ

เครื่องหมาย		ตัวถูกกระทำ	ตัวอย่างการใช้งานชนิดแบบ	ตัวอย่างการใช้งานที่ถูกต้อง
!(นิเสธ)	การกลับค่าความจริงของค่าตัวเลขหรือตัวแปร	ต้องการตัวถูกกระทำเพียง 1 ตัว	a! a! = b	!a !(x+7.7) !(a<b c<d)
&& (และ)		ต้องการตัวถูกกระทำ 2 ตัว	a && a & b &b	a&&b !(a<b) && C /* นำ a มาเปรียบเทียบกับ b แล้วนำผลลัพธ์มานิเสธ จากนั้นนำ && กับ C */b
(หรือ)		ต้องการตัวถูกกระทำ 2 ตัว	a b	a b

ตัวดำเนินการตรรกะ (Logical Operator)

ตัวดำเนินการ &&	P	Q	P && Q
	0	0	0
	0	1	0
	1	0	0
	1	1	1
ตัวดำเนินการ	P	Q	P Q
	0	0	0
	0	1	1
	1	0	1
	1	1	1
ตัวดำเนินการ !	P	!P	
	0	1	
	1	0	

ตัวดำเนินการประกอบ (Compound Operator)

ตัวดำเนินการประกอบ คือ ตัวดำเนินการที่เป็นรูปแบบย่อของตัวดำเนินการ+ตัวแปรที่ถูกดำเนินการ ดังนี้ += -= /= %= <<= >>= |= ^=

ตัวอย่าง

i = i + 1;	ตัวดำเนินการประกอบคือ	i += 1;
i = i - a;	ตัวดำเนินการประกอบคือ	i -= a;
i = 1 * (a + 1);	ตัวดำเนินการประกอบคือ	i *= a+1;
i = i / (a-b);	ตัวดำเนินการประกอบคือ	i /= a-b;
i = i %101;	ตัวดำเนินการประกอบคือ	i %= 101;
i = i << 1;	ตัวดำเนินการประกอบคือ	i <<= 1;
i = i >> i;	ตัวดำเนินการประกอบคือ	i >>= i;
i = i & 01;	ตัวดำเนินการประกอบคือ	i = 0xf;
i = i & 01;	ตัวดำเนินการประกอบคือ	i = 0xf;
i = i ^ (07 0xb);	ตัวดำเนินการประกอบคือ	i ^= 07 0xb;

ตัวกระทำบอกขนาด (Sizeof Operator)

- เป็นตัวกระทำใช้รายงานขนาดของหน่วยความจำที่ใช้ในการเก็บค่า โดยมีรูปแบบดังนี้

sizeof ค่าคงที่ หรือ sizeof (แบบของตัวแปร)

ตัวอย่าง

```
int ABC;  
printf("%d",sizeof(ABC));
```

ผลลัพธ์

2

จะเห็นว่ามีการพิมพ์ค่าขนาดของตัวแปรชื่อ ABC ที่มีชนิดเป็น integer ออกทางหน้าจอ ค่า 2 คือขนาดของ integer ทั้งหมดนั่นเอง

ตัวดำเนินการแบบมีเงื่อนไข (Conditional Operator)

- ตัวกระทำสำหรับเลือกค่า เป็นตัวกระทำใช้ในการเลือกการให้ค่าของนิพจน์ ตัวกระทำชนิดนี้ประกอบไปด้วยเครื่องหมาย ? และ นิพจน์เลือกค่า (Condition Expressions) จะเขียนอยู่ในรูป

นิพจน์1 ? นิพจน์2 : นิพจน์3

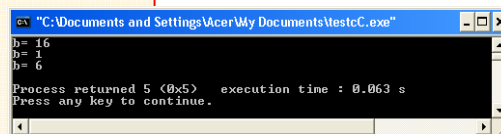
นิพจน์เลือกค่ามีการให้ค่าดังนี้คือ หากค่าในนิพจน์1 มีค่าไม่เท่ากับ 0 (เป็นจริง) จะให้ค่านิพจน์เป็นไปตามนิพจน์ที่ 2 แต่ถ้าค่าในนิพจน์1 เป็น 0 จะให้ค่านิพจน์เป็นไปตามนิพจน์ที่ 3 เช่น

$c = ((a+5)? (a+1) : 0);$

สมมติให้ค่า a เป็น 1 ซึ่งทำให้นิพจน์ a+5 เป็นจริง ก็จะทำให้ค่า c เป็น 2 ซึ่งได้จาก a+1 และถ้าสมมติให้ a เป็น -5 ก็ทำให้นิพจน์ a+5 เป็นเท็จ c ก็จะได้รับค่า 0 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวดำเนินการแบบมีเงื่อนไข (Conditional Operator)

```
#include<stdio.h>  
int main(void)  
{  
    int a,b;  
    a = 15;  
    b = ((a+5)? (a+1) : 0);  
    printf("b= %d\n",b);  
    a=0;  
    b=((a+5)?(a+1) : 0);  
    printf("b= %d\n",b);  
    a=5;  
    b=((a+5)?(a+1) : 0);  
    printf("b= %d\n",b);  
}
```


การแปลงค่าผลลัพธ์เป็นตัวแปรชนิดใหม่ (Casting)

- ผลของการกระทำของนิพจน์จะให้ค่าออกมาค่าหนึ่งเสมอ ค่าที่ได้จะมีชนิดสอดคล้อง กับตัวกระทำ และตัวถูกกระทำภายในนิพจน์นั้น ๆ เช่น ตัวถูกกระทำเป็น int ค่าที่ได้จะเป็นชนิด int ด้วย
- เราอาจเปลี่ยนชนิดของค่านั้น ๆ ให้มีชนิดตามที่เรต้องการได้โดยการเขียนชนิดของข้อมูลแบบใหม่ ภายในวงเล็บ นำหน้านิพจน์นั้น ๆ

(แบบข้อมูลแบบใหม่) นิพจน์

การแปลงค่าผลลัพธ์เป็นตัวแปรชนิดใหม่ (Casting)

- ตัวอย่าง

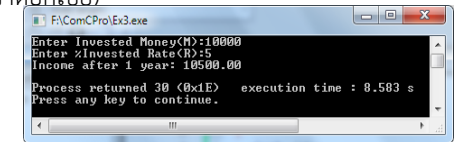
(int)(a*5.2) เป็นการเปลี่ยนค่า output เป็นข้อมูลชนิด int
(float)(b+5) เป็นการเปลี่ยนค่า output เป็นข้อมูลชนิด float

การแปลงค่าผลลัพธ์เป็นตัวแปรชนิดใหม่ (Casting)

- ตัวอย่าง เขียนโปรแกรมสำหรับการคำนวณเงินฝากพร้อมดอกเบี้ยเมื่อเวลาผ่านไป 1 ปี ที่คำนวณเงินได้แบบดอกเบี้ยทบต้น และแสดงผลลัพธ์จากการคำนวณด้วยเลขทศนิยม 2 ตำแหน่ง เมื่อ

รายได้จากเงินฝาก = เงินต้น * (1+อัตราดอกเบี้ย)ⁿ

```
#include <stdio.h>
void main() {
    int iR;
    float M,R, Income;
    printf("Enter Invested Money(M):");
    scanf("%f",&M);
    printf("Enter Invested Rate(R):");
    scanf("%d",&iR);
    R=(float)iR/100;
    Income=M*(1+R);
    printf("Income after 1 year: %.2f\n", Income);
}
```


ตัวดำเนินการระดับบิต(bitwise operator)

- โอเปอเรเตอร์ระดับบิต(bitwise operator) คือ โอเปอเรเตอร์ที่นำค่าแต่ละบิตของโอเปอเรนด์ 2 ตัวมากระทำกันหรืออาจเป็นโอเปอเรเตอร์ที่กระทำกับค่าในระดับบิตของโอเปอเรนด์เดียวกันก็ได้

ตัวดำเนินการ	ความหมาย
&	Bitwise AND
	Bitwise OR
^	Bitwise XOR
~	Bitwise NOT
>>	Shift Right
<<	Shift Left

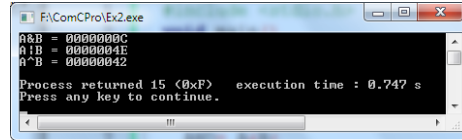
ตัวดำเนินการระดับบิต(bitwise operator)

A	B	A&B	A B	~A	A^B
1	1	1	1	0	0
1	0	0	1	0	1
0	1	0	1	1	1
0	0	0	0	1	0

ตัวดำเนินการระดับบิต(bitwise operator)

- ตัวอย่าง

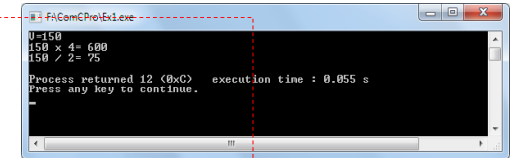
```
#include <stdio.h>
void main()
{
    unsigned long A, B, AND, OR, XOR;
    A=0X0E;
    B=0X4C;
    AND= A&B;
    printf("A&B = %.8X\n",AND);
    OR= A|B;
    printf("A|B = %.8X\n",OR);
    XOR= A^B;
    printf("A^B = %.8X\n",XOR);
}
```


การดำเนินการแบบ Bit Shift

ตัวดำเนินการ	ความหมาย	ตัวอย่าง
<<	การดำเนินการเลื่อนค่าของตัวแปรไปทางซ้าย	V>>1
>>	การดำเนินการเลื่อนค่าของตัวแปรไปทางขวา	V<<4

```
#include <stdio.h>
void main()
{
    int V=150;
    printf("V=%d\n", V);
    printf("%d x 4= %d\n", V, V<<2);
    printf("%d / 2= %d\n",V, V>>1);
}
```


Computer Programming II

การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์2

LECTURE#4 Control Statement

อ.สฤติย์ ประสมพันธ์

ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ

KMUTNB

คำสั่งควบคุม (Control Statement)

- โดยปกติการทำงานของคอมพิวเตอร์จะทำงานเรียงลำดับคำสั่งลงมาตั้งแต่ต้นโปรแกรมจนจบโปรแกรม
- ถ้าต้องการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนการทำงานของคำสั่ง เช่น กระโดดข้ามไปที่ คำสั่งใดคำสั่งหนึ่ง หรือให้วนกลับมาทำคำสั่งที่เคยทำไปแล้ว ลักษณะการสั่งงานแบบนี้จะต้องใช้คำสั่งควบคุม
- คำสั่งควบคุมจึงเป็นคำสั่งที่ใช้เปลี่ยนแปลงลำดับขั้นตอนการทำงานของโปรแกรม

คำสั่งควบคุม

- คำสั่งควบคุมแบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ
 - 1. คำสั่งให้ไปทำงานโดยไม่มีเงื่อนไข (Unconditional branch Statement) ได้แก่คำสั่ง goto
 - 2. คำสั่งให้ไปทำงานโดยมีเงื่อนไข (Condition Statement) ได้แก่คำสั่ง if, switch
 - 3. คำสั่งให้ไปทำงานแบบเป็นวงจร (Loop Control Statement) ได้แก่ คำสั่ง while, do while, for

รูปแบบของคำสั่งให้ไปทำงานโดยมีเงื่อนไข

คำสั่ง if ใช้สำหรับการตัดสินใจเลือกทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยใช้เงื่อนไขเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจเลือก

ไวยากรณ์

```
If (expression) {  
    Statement;  
}  
หรือ  
If (expression) {  
    Statement;  
}  
else{  
    Statement;  
}
```

โดยที่

Expression เป็นนิพจน์ที่จะต้องให้ผลลัพธ์เป็น true หรือ false เท่านั้น

Statement อาจเป็นคำสั่งเพียงคำสั่งเดียว เช่น

```
printf("Hello world");
```

คำสั่ง if

การใช้คำสั่ง if โดยไม่มี else (*If statements without ELSE*) คือ การตัดสินใจว่าจะทำคำสั่งนั้นถ้าเงื่อนไขเป็นจริง ถ้าไม่เป็นจริงก็ไม่ทำ

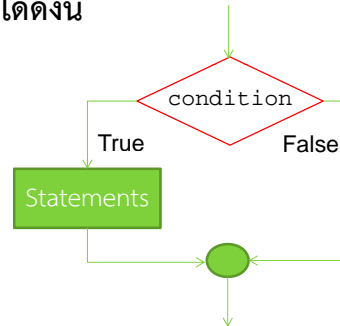
รูปแบบที่ง่ายที่สุดของประโยค if แสดงได้ดังนี้

```
if ( condition )
    statements;
```

โดยที่ condition คือเงื่อนไขสำหรับตัดสินใจ

Statements คือชุดคำสั่งที่จะถูกทำเมื่อ

เงื่อนไขใน condition เป็นจริง

คำสั่ง if

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    int score;
    scanf("%d",&score);
    if (score >= 40)
        printf("Congratulations! You Passed \n");
    printf("See you again \n");
}
```

คำสั่ง if-else

เมื่อมีทางเลือก 2 ทางเลือก ใช้คำสั่ง if-else ตัดสินใจเพื่อเลือกการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยคำสั่ง if-else จะทำการทดสอบเงื่อนไข ถ้าเงื่อนไขเป็นจริงให้ทำงานอย่างหนึ่ง แต่ถ้าเงื่อนไขเป็นเท็จจะให้เลือกทำงานอีกอย่างหนึ่ง

รูปแบบที่ง่ายที่สุดของประโยค if แสดงได้ดังนี้

```
if (condition )
    statements_1;
else
    statements_2;
```

โดยที่

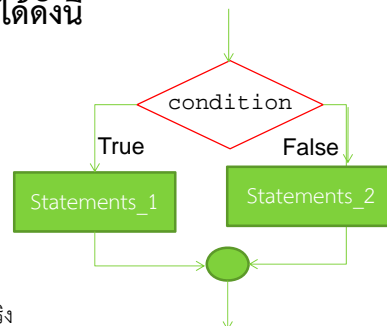
condition คือเงื่อนไขที่ให้ผลลัพธ์เป็นเลขจำนวนจริง

ค่าผลลัพธ์ที่เป็น ศูนย์ หรือ NULL หมายถึงเท็จ

ค่าผลลัพธ์ที่ไม่ใช่ ศูนย์ หรือไม่ใช่ NULL หมายถึงจริง

ส่วน statements_1 คือชุดคำสั่งที่จะทำการณ์ เงื่อนไขเป็นจริง

ส่วน statements_2 คือชุดคำสั่งที่จะทำการณ์เงื่อนไขเป็นเท็จ

การทดสอบเงื่อนไข

สัญลักษณ์	ความหมาย	สัญลักษณ์	ความหมาย
= =	เท่ากับ	!=	ไม่เท่ากับ
<	น้อยกว่า	<=	น้อยกว่าหรือเท่ากับ
>	มากกว่า	>=	มากกว่าหรือเท่ากับ

การทดสอบเงื่อนไขที่มี && (and), || (or) และ !(not)

A	B	A&&B	A B	!A
T	T	T	T	F
T	F	F	T	F
F	T	F	T	T
F	F	F	F	T

การทดสอบเงื่อนไขที่มี && (and), || (or) และ !(not)

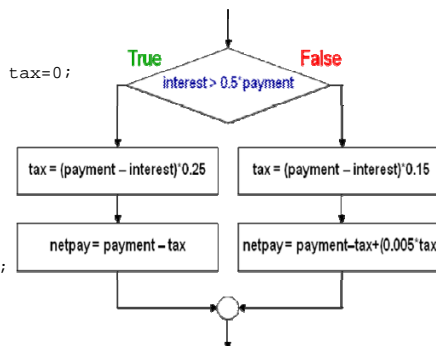
```
#include <stdio.h>
int main (void)
{
    int month;
    scanf ("%d",&month);
    if (month == 12 || month == 1 || month == 2)
        printf("Winter");
    else if (month == 3 || month == 4 || month == 5)
        printf("Spring");
    else if (month == 6 || month == 7 || month == 8)
        printf("Summer");
    else if (month == 9 || month == 10 || month == 11)
        printf("Autumn");
    else printf(" No season");

    return 0;
}
```

Block

ส่วน statements ที่มีคำสั่งที่ต้องการทำมากกว่าหนึ่งคำสั่ง ต้องใช้เครื่องหมาย { ... } เพื่อรวมให้เป็นชุดของคำสั่ง ซึ่งเรียกว่า block

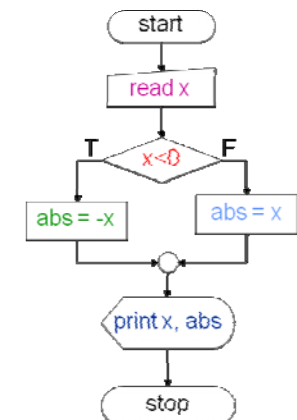
```
#include <stdio.h>
int main()
{
    float payment=0,interest=0, netpay=0, tax=0;
    printf("Input interest, payment:");
    scanf ("%f %f",&payment,&interest);
    if (interest>0.5*payment){
        tax= (payment -interest)*0.25;
        netpay= payment - tax;
    }
    else{
        tax= (payment -interest)*0.15;
        netpay= payment - tax+(0.005*tax);
    }
    printf("Netpay=%.2f",netpay);
}
```


Block

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    int abs, x;
    printf("Input an integer : ");
    scanf ("%d", &x);
    if (x<0)
        abs = -x;
    else
        abs = x;
    printf("abs(%d) = %d\n", x, abs);

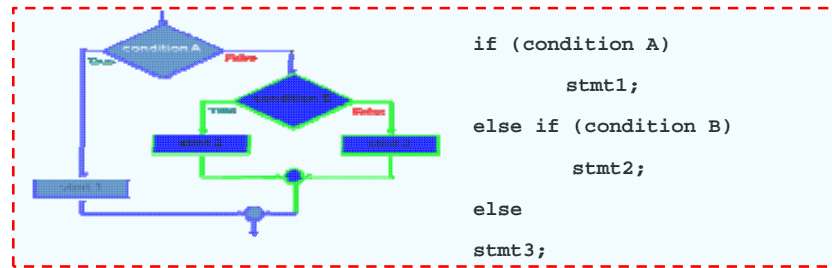
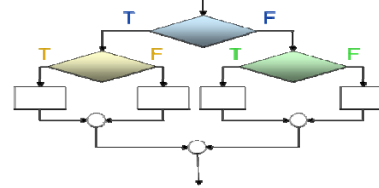
    return 0;
}
```


Nested if statements

Nested if คือการที่มีคำสั่ง if ซ้อนอยู่ใน block ของ if หรือ block ของ else

if-else-if Ladder หลังจากผ่านการเปรียบเทียบมาแล้วขั้นหนึ่ง อาจมีการเปรียบเทียบอีกก็ได้ จึงต้องมีการใช้คำสั่ง if-else หลายครั้งซ้อนกันเรียกว่า if-else-if ladder

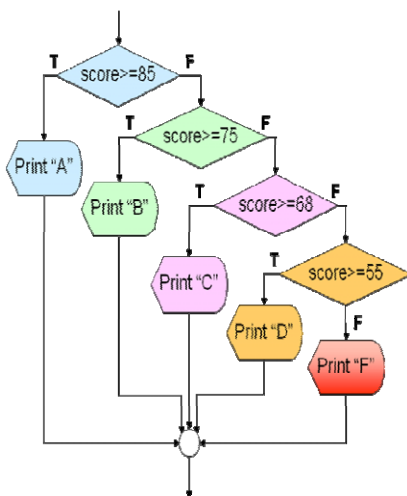

Nested if statements

```

if(test_condition1)
{
    if(test_condition2)
    {
        -----
        // Statements1 Or True Block;
    }
    else
    {
        -----
        // Statements2 Or False Block;
    }
}
else {
    -----
    // Statement 3 or false block
    code for test_condition1.
}
    
```

if-else-if Ladder


```

#include <stdio.h>
int main()
{
    int score;
    scanf("%d",&score);
    if (score >= 85)
        printf("A");
    else if (score >= 75)
        printf("B");
    else if (score >= 68)
        printf("C");
    else if (score >= 55)
        printf("D");
    else printf("F");

    return 0;
}
    
```

if-else-if Ladder

- **Program:** Write a program to enter the temperature and print the following message according to the given temperature by using if else ladder statement.
 1. $T \leq 0$ "It's very very cold".
 2. $0 < T < 10$ "It's cold".
 3. $10 < T \leq 20$ "It's cool out".
 4. $20 < T \leq 30$ "It's warm".
 5. $T > 30$ "It's hot".

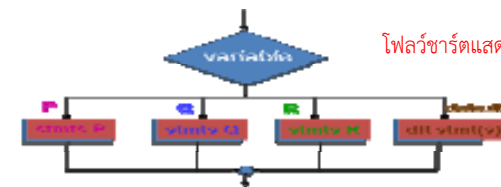
if-else-if Ladder

```
#include<stdio.h>
#include<conio.h>
void main()
{
    float T;
    printf("Enter The Temperature");
    scanf("%f",&T);
    if(T<=0)
    {
        printf("It\'s very very cold");
    }
    else if(T>0 && T<=10)
    {
        printf("It\'s cold");
    }
}
```

```
else if(T>10 && T <=20)
{
    printf("It\'s cool out");
}
else if(T<=30 && T>20)
{
    printf("It\'s warm");
}
else
{
    printf("It\'s hot");
}
getch();
}
```

การใช้คำสั่ง switch

คำสั่ง switch เป็นคำสั่งสำหรับการเลือกใช้คำสั่งหรือกลุ่มของคำสั่งจากหลาย ๆ กลุ่ม

โฟลว์ชาร์ตแสดงการทำงานของคำสั่ง switch

variable คือ ตัวแปรที่จะใช้ในการทดสอบ

เงื่อนไข

PQR คือ case หรือตัวอย่างของค่าที่จะถูกนำมาทดสอบกับค่าที่อยู่ภายในตัวแปร(variable)

กรณีค่าในตัวแปรตรงกับ case ใดก็จะทำงานตามคำสั่งที่อยู่ภายใต้ case นั้นๆ

หากไม่ตรงกับ case ใด ๆ เลยก็จะเข้าสู่การทำงานในส่วนของ default

ถ้ามี default เมื่อตรวจสอบค่าของตัวแปรหรือนิพจน์แล้วไม่ตรงกับ case ใดๆ ก็จะเข้ามาทำในส่วนของ default

ถ้าไม่มี default เมื่อตรวจสอบค่าของตัวแปรหรือนิพจน์แล้วไม่ตรงกับ case ใดๆ ก็จะไม่ทำงานตามคำสั่งภายใน switch-case

การใช้คำสั่ง switch

รูปแบบ

```
switch (expression) {
    case value_1: statements_1; break;
    ...
    case value_n: statements_n; break;
    default: statements_default;
}
```

โดยที่

expression ต้องให้ผลเป็น int หรือ char เท่านั้น

ค่าของ value_i ต้องเป็นค่าคงที่ชนิดเดียวกับ expression

value_i เป็นตัวแปรไม่ได้

การใช้คำสั่ง switch

```
#include <stdio.h>

int main (void)
{
    // Local Declarations
    int printFlag = 2;

    // Program fragment to demonstrate switch
    switch (printFlag)
    {
        case 1: printf("This is case 1\n");

        case 2: printf("This is case 2\n");

        default: printf("This is default\n");
    } // switch
    return 0;
} // main
```


การใช้คำสั่ง switch

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    switch (grade)
    {
        case 'A': printf("Excellent"); break;
        case 'B': printf("Good"); break;
        case 'C': printf("So So"); break;
        case 'D': printf("Fails"); break;
        case 'F': printf("Get lost"); break;
        default : printf("Invalid");
    }

    return 0;
}
```

คำสั่ง break

คำสั่ง break ถูกใช้เพื่อให้โปรแกรมกระโดดข้ามการทำงานในคำสั่ง switch แล้วไปทำคำสั่งแรกที่ตามหลังคำสั่ง switch

```
#include <stdio.h>
int main(int argc, char *argv[])
{
    switch (grade)
    {
        case 'A': printf("Excellent\n");
        case 'B': printf("Good\n");
        case 'C': printf("So So\n");
        case 'D': printf("Fails\n");
        case 'F': printf("Get lost\n");
        default : printf("Invalid");
    }
    return 0;
}
```

ถ้าไม่ใช่ คำสั่ง break จะเกิดอะไรขึ้น?

ถ้า grade มีค่าเท่ากับ 'D' ผลลัพธ์คือ
Fails
Get lost
Invalid

Computer Programming II
การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 2
LECTURE#5 คำสั่งควบคุมการวนซ้ำ (Loop Statement)

อ.สถิตย์ ประสมพันธ์
ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ
KMUTNB

คำสั่งควบคุม (Control Statement)

- การวนซ้ำ หมายถึง การควบคุมให้การกระทำบางอย่างคำสั่งซ้ำหลายรอบ ซึ่งจะช่วยให้การเขียนโปรแกรมทำได้ง่ายสะดวก ไม่ต้องเขียนคำสั่งเดิมหลายครั้ง ทำให้โปรแกรมมีความกระชับ สามารถตรวจสอบความผิดพลาดได้ง่าย
- คำสั่งการวนรอบมี 3 ชนิดหลัก ๆ คือ
 - คำสั่ง for
 - คำสั่ง do-while
 - คำสั่ง while

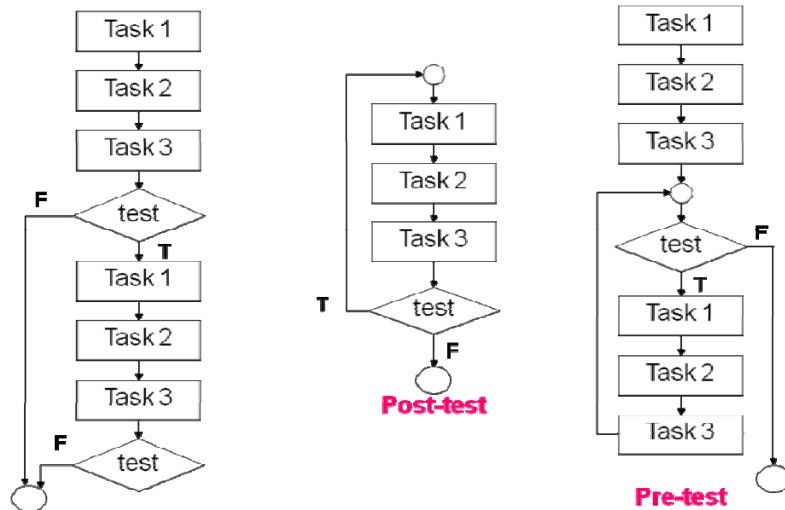
คำสั่งควบคุม (Control Statement)

- แต่ละคำสั่งมีรูปแบบและวิธีการใช้งานที่แตกต่างกัน สามารถเลือกใช้ตามความเหมาะสมของการใช้งานในโปรแกรม
- ส่วนประกอบของคำสั่งแบบวนซ้ำ ประกอบด้วย
 - ส่วนของการตรวจสอบ (loop test) เป็นเงื่อนไขเพื่อทดสอบว่าจะทำวนซ้ำอีกหรือไม่
 - ส่วนของการทำวนซ้ำ (loop body) เป็นชุดคำสั่งที่จะถูกดำเนินการ

รายละเอียดของการสร้าง loop

- รายละเอียดของการสร้าง loop มีขั้นตอนการทำงานดังนี้
 - ระบุส่วนของการทำงานที่ต้องทำซ้ำ (loop body) ในส่วนนี้จะเป็นการระบุเงื่อนไข (loop test) ที่จะทำซ้ำ หรือเลิกทำซ้ำ
 - ระบุชนิดของ loop ที่จะใช้ ซึ่งชนิดของการทำซ้ำจะมีประเภทที่ต่างกันหลัก ๆ 2 ประเภทคือ
 - Pre-test loop
 - Post-test loop

รายละเอียดของการสร้าง loop

คำสั่ง for

คำสั่ง for เป็นคำสั่งที่สั่งให้ทำคำสั่ง หรือกลุ่มของคำสั่งวนซ้ำหลายรอบ โดยมีจำนวนรอบในการวนซ้ำที่แน่นอน

รูปแบบ

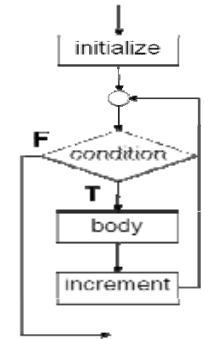
for (ค่าเริ่มต้น; เงื่อนไข; ค่าเพิ่มหรือค่าลด)

{

คำสั่ง

}

โดยที่ ค่าเริ่มต้น, เงื่อนไข, ค่าเพิ่มหรือค่าลด เป็นนิพจน์ คำสั่ง หมายถึง คำสั่งที่จะถูกกระทำซ้ำ ซึ่งอาจจะมีเพียงคำสั่งเดียว หรือหลายคำสั่งก็ได้

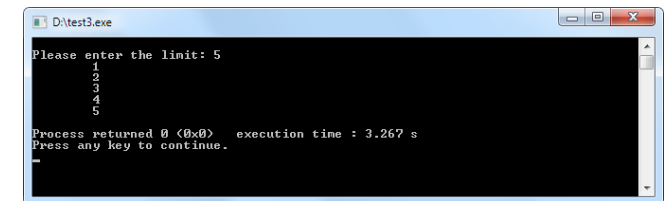

รูปแบบการใช้ for แบบต่างๆ

```
#include<stdio.h>
int main()
{
    int i=0;
    float sum=0, score=0, sc=0;
    // ตัวอย่างการใช้คำสั่ง for แบบที่ 1
    for (i=1, sum=0; i<=10; i++)
        sum += i;
    // ตัวอย่างการใช้คำสั่ง for แบบที่ 2
    for (i=1; i<=25; i++)
    {
        scanf("%f", &score);
        printf("%f\n", score);
    }
    // ตัวอย่างการใช้คำสั่ง for แบบที่ 3
    for (scanf("%f", &sc), sum=0;
        sc>=0; scanf("%f", &sc))
        sum += sc;
    return 0;
}
```

ตัวอย่างการพิมพ์ตัวเลข 1 ถึง จำนวนที่ผู้ใช้ระบุ

```
#include <stdio.h>
int main (void)
{
    // Local Declarations
    int limit;
    int i;
    // Statements
    printf ("\nPlease enter the limit: ");
    scanf ("%d", &limit);
    for (i = 1; i <= limit; i++)
    {
        printf ("%t%d\n", i);
    }
    return 0;
} // main
```


การวนซ้ำเพื่อพิมพ์ตัวเลขในแต่ละบรรทัด

```
#include <stdio.h>
int main (void)
{
    // Statements
    for (int i = 1; i <= 3; i++)
    {
        printf("Row %d: ", i);
        for (int j = 1; j <= 5; j++)
            printf("%3d", j);
        printf("\n");
    } // for i
    return 0;
} // main
```

ผลลัพธ์จากการประมวลผลโปรแกรม

```
Row 1:  1  2  3  4  5
Row 2:  1  2  3  4  5
Row 3:  1  2  3  4  5
```

คำสั่ง while

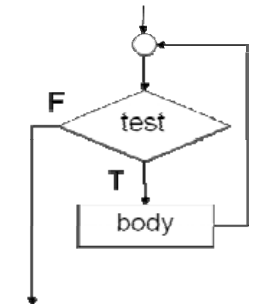
คำสั่ง while เป็นคำสั่งวนซ้ำ ที่สั่งให้ทำคำสั่งที่อยู่ภายในคำสั่ง while หลายรอบจนกระทั่งเงื่อนไขเป็นเท็จ หรือ 0 จึงจะจบการวนซ้ำ

รูปแบบ

while (เงื่อนไข)

```
{
    คำสั่ง
}
```

โดยที่ เงื่อนไข เป็นนิพจน์ที่ให้ผลลัพธ์เป็นจริงหรือเท็จ
คำสั่งอยู่ในคำสั่ง while อาจมีเพียงคำสั่งเดียว หรือหลายคำสั่ง

ตัวอย่างของการใช้คำสั่ง while ในรูปแบบต่าง ๆ

```
#include <stdio.h>
int main (void)
{
    int x;
    float sum=0;
    float vat=0;
    int prc=0;
    scanf ("%d",&x);
    while (x<0)
        x++;
    while (sum<20)
    {
        scanf ("%d", &prc);
        if (prc<20)
        {
            vat = .07*prc;
            sum += prc + vat;
        }
    }
    return 0;
} // main
```

ตัวอย่างการพิมพ์ตัวเลขที่ผู้ใช้ระบุ โดยพิมพ์จากตัวนั้น ๆ ถึง 1 บรรทัดละ 10 ตัวเลข

```
#include <stdio.h>
int main (void)
{
    // Local Declarations
    int num;
    int lineCount;
    // Statements
    printf ("Enter an integer
between 1 and 100: ");
    scanf ("%d", &num);
    // Initialization
    // Test number
    if (num > 100)
        num = 100;
    lineCount = 0;
    while (num > 0)
    {
        if (lineCount < 10)
            lineCount++;
        else
        {
            printf("\n");
            lineCount = 1;
        } // else
        printf("%4d", num--);
    } // while
    return 0;
} // main
```

ผลลัพธ์จากการประมวลผลโปรแกรม

```
Enter an integer between 1 and 100: 15
15 14 13 12 11 10  9  8  7  6
 5  4  3  2  1
```

ตัวอย่างการรับค่าตัวเลขและแสดงผลตัวเลข หาจำนวน digits

และผลรวมของทุก ๆ digits

```
#include <stdio.h>
int main (void)
{
    int number;
    int count = 0;
    int sum = 0;
    printf("Enter an integer: ");
    scanf ("%d", &number);
    printf("Your number is:  %d\n", number);
    while (number != 0)
    {
        count++;
        sum += number % 10; //->5
        number /= 10; //->1234
    } // while
    printf("The number of digits is: %3d\n", count);
    printf("The sum of the digits is: %3d\n", sum);
    return 0;
} // main
```

ผลลัพธ์จากการประมวลผลโปรแกรม

```
Enter an integer: 12345
Your number is: 12345

The number of digits is: 5
The sum of the digits is: 15
```

ตัวอย่างการรับค่าตัวเลขแล้วพิมพ์ตัวเลขนั้น ๆ จากหลัมาหน้า

```
#include <stdio.h>
int main (void)
{
    // Local Declarations
    long num;
    int digit;
    // Statements
    printf("Enter a number and I'll print it backward: ");
    scanf ("%d", &num);

    while (num > 0)
    {
        digit = num % 10;
        printf("%d", digit);
        num = num / 10;
    } // while
    printf("\nHave a good day.\n");
    return 0;
} // main
```

คำสั่ง do-while

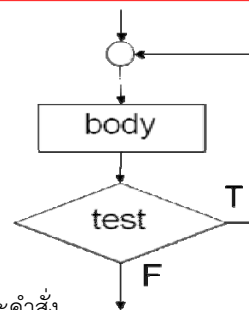
คำสั่ง do-while เป็นคำสั่งวนซ้ำ ที่สั่งให้ทำคำสั่งที่อยู่ภายในคำสั่ง do-while หนึ่งรอบ แล้วจึงจะตรวจสอบเงื่อนไข ถ้าเงื่อนไขเป็นเท็จจะจบการทำงานทันที

รูปแบบ

do

```
{
    คำสั่ง;
} while (เงื่อนไข);
```

โดยที่ เงื่อนไข เป็นนิพจน์ที่ให้ผลลัพธ์เป็นจริงหรือเท็จ และคำสั่ง
อยู่ภายในคำสั่ง do-while อาจมีเพียงคำสั่งเดียว หรือหลายคำสั่ง

ตัวอย่างการใช้คำสั่ง while และ do-while เพื่อพิมพ์ตัวเลขจาก 5 ถึง 1

```
#include <stdio.h>
int main (void)
{
    // Local Declarations
    int loopCount;
    // Statements
    loopCount = 5;
    printf("while loop : ");
    while (loopCount > 0)
        printf ("%3d", loopCount--);
    printf("\n\n");
    loopCount = 5;
    printf("do...while loop: ");
    do
        printf ("%3d", loopCount--);
    while (loopCount > 0);
    printf("\n");
    return 0;
} // main
```

ผลลัพธ์จากการประมวลผลโปรแกรม

```
while loop : 5 4 3 2 1
do...while loop: 5 4 3 2 1
```

การวนซ้ำซ้อน

การวนซ้ำซ้อน หมายถึง การควบคุมให้กระทำบางคำสั่งหลายรอบ และในการทำงานแต่ละรอบก็จะควบคุมให้ทำคำสั่งที่อยู่ภายในนั้นอีกหลายรอบ การวนซ้ำซ้อน อาจจะเขียนได้โดยการใช้คำสั่งวนซ้ำใด ๆ ซ้อนกัน 2 คำสั่ง เช่น

คำสั่ง for ซ้อนกับคำสั่ง for

คำสั่ง while ซ้อนกับคำสั่ง while

คำสั่ง while-do ซ้อนกับคำสั่ง while-do

การวนซ้ำซ้อน

```
#include <stdio.h>
int main (void)
{
    // Local Declarations
    int limit;
    // Read limit
    printf("\nPlease enter a number between 1 and 9: ");
    scanf("%d", &limit);
    for (int lineCtrl = 1; lineCtrl <= limit; lineCtrl++)
    {
        for (int numCtrl = 1;
            numCtrl <= lineCtrl;
            numCtrl++)
            printf("%1d", numCtrl);

        printf("\n");
    } // for lineCtrl
    return 0;
} // main
```

ผลลัพธ์จากการประมวลผลโปรแกรม

Please enter a number between 1 and 9: 6
1
12
123
1234
12345
123456

Computer Programming II

การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 2

LECTURE#6 โครงสร้างข้อมูลแบบอาร์เรย์ (Arrays)

อ.สถิตย์ ประสมพันธ์

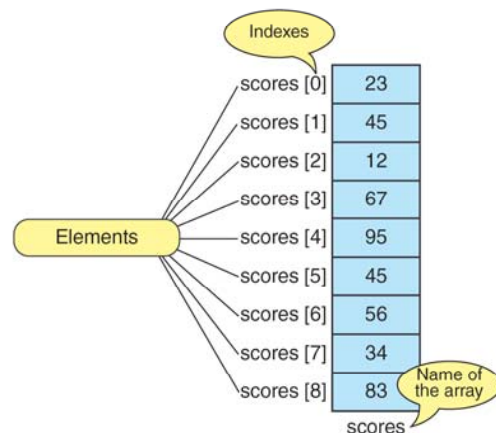
ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ

KMUTNB

อาร์เรย์

- **ตัวแปรชุด (array)** array เป็นชนิดข้อมูลประเภทหนึ่งที่น่าเอาชนิดข้อมูลข้อมูลพื้นฐานมาประยุกต์เป็นชนิดข้อมูลประเภทนี้ เช่น
 - ตัวอักษร(char)
 - ชนิดข้อมูลแบบเลขจำนวนเต็ม(int)
 - ชนิดข้อมูลแบบเลขจำนวนจริง(float)
- เมื่อประกาศโครงสร้างข้อมูลแบบอาร์เรย์(Array) จะเก็บข้อมูลต่างจากชนิดข้อมูลพื้นฐานทั่วไป คือ สามารถเก็บค่าภายในตัวแปรชนิดนี้ได้มากกว่า 1 ค่าซึ่งจำนวนค่าที่เก็บนั้นขึ้นอยู่กับขนาดของอาร์เรย์ที่กำหนดไว้

ตัวอย่างของอาร์เรย์ scores

ประเภทของตัวแปรชุด

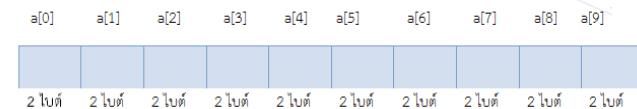
- อาจแบ่งตามลักษณะของจำนวนตัวเลขของดัชนี คือ
 - 1. ตัวแปรชุด 1 มิติ (one dimension arrays หรือ single dimension arrays) เป็นตัวแปรชุดที่มีตัวเลขแสดงขนาดเป็นเลขตัวเดียว เช่น word[20] , num[25] , x[15]
 - 2. ตัวแปรชุดหลายมิติ (multi-dimension arrays) เป็นตัวแปรชุดที่ชื่อมีตัวเลขแสดงขนาดเป็นตัวเลขหลายตัว ที่นิยมใช้กันมี 2 มิติ กับ 3 มิติ
 - 2.1 ตัวแปรชุด 2 มิติ มีเลขแสดงขนาด 2 ตัว เช่น a[3][5] , name[5][6]
 - 2.2 ตัวแปรชุด 3 มิติ มีเลขแสดงขนาด 3 ตัว เช่น a[3][5][6] , name[5][6][8]

การประกาศและกำหนดค่าตัวแปรชุด 1 มิติ

- การประกาศตัวแปรชุด 1 มิติ เพื่อใช้งาน ใช้คำสั่ง ดังนี้
type arrayname[size];
- โดย
 - type คือ ชนิดของตัวแปร เช่น int char float
 - arrayname คือชื่อของตัวแปรarray
 - size คือ ขนาดของตัวแปร

การประกาศตัวแปรชุด 1 มิติของข้อมูลประเภท integer

- int a[10]; เป็นการประกาศตัวแปร array ชื่อ a เป็น array ของข้อมูลประเภท integer มีสมาชิกได้ จำนวน 10 ตัว คือ a[0] a[1] a[2] a[3] ... a[9] โดยมีการจองเนื้อที่ในหน่วยความจำเปรียบเทียบได้ดังรูป

- โดยสมาชิกแต่ละตัวจะใช้เนื้อที่เท่ากับตัวแปรประเภท integer ที่ไม่ได้ อยู่ใน array คือ 2 ไบต์ ต่อ ตัวแปร 1 ตัว ดังนั้นเนื้อที่หน่วยความจำที่ใช้ทั้งหมดจึงเท่ากับจำนวนสมาชิก คูณ ด้วย 2 ไบต์

การประกาศตัวแปรชุด 1 มิติของข้อมูลประเภท integer

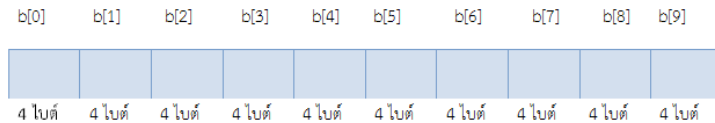
- การกำหนดค่าให้แก่ตัวแปร array อาจกำหนดพร้อมกับการประกาศ เช่น
int num1[3] = {56, 25, 89};
- เป็นการประกาศว่าตัวแปร num1 เป็น array ประเภท integer มีสมาชิก 3 ตัว โดย
 - num1[0] = 56;
 - num1[1] = 25;
 - num1[2] = 89;
- ประกาศว่า a เป็นตัวแปร array ประเภท integer ที่มีสมาชิก 2 ตัว โดย
int a[] = {200, 230};
 - a[0] มีค่า เป็น 200
 - a[1] มีค่าเป็น 230

การประกาศตัวแปรชุด 1 มิติของข้อมูลประเภท integer

- แต่ไม่สามารถประกาศว่า int value[];
- โดยถ้าจะไม่ระบุจำนวนสมาชิก ต้องระบุค่าของแต่ละสมาชิกที่ถูกล้อมรอบ ด้วย { }
- โดยระหว่างสมาชิกคั่นด้วยเครื่องหมาย , (คอมม่า) ดังตัวอย่าง
int a[] = {200, 230};
- หรือ ประกาศตัวแปร โดยยังไม่กำหนดค่า เช่น
int money[5];
แล้วไปกำหนดค่าให้สมาชิกแต่ละตัวในภายหลัง เช่น
money[0] = 250; money[4] = 500;

การประกาศตัวแปรชุด 1 มิติของข้อมูลประเภท float

- float b[10]; เป็นการประกาศตัวแปร array ของ ตัวแปรจำนวนที่มี ทศนิยมได้ คือ float ในชื่อ b ซึ่งมีสมาชิกได้ 5 ตัว คือ b[0] b[1]... b[9] มีการจองเนื้อที่ในหน่วยความจำเปรียบเทียบได้ ดังรูป

- โดยสมาชิกแต่ละตัวใช้หน่วยความจำ 4 ไบต์ ดังนั้นทั้งหมดจะใช้ หน่วยความจำ 4 คูณ 5 คือ 40 ไบต์

การประกาศตัวแปรชุด 1 มิติของข้อมูลประเภท float

- การกำหนดค่าของตัวแปร array ประเภท float เป็นไปในลักษณะเดียวกับ array ประเภท integer ประกาศพร้อมกับกำหนดค่าให้เลยโดยล้อมรอบด้วย { } และค่าของสมาชิกแต่ละตัวคั่นด้วย , เช่น
float num[5] = {2.00,1.25,5.36,6.32,246.10};
num[0] = 2.00
num[1] = 1.25
num[2] = 5.36
num[3] = 6.32
num[4] = 246.10
- หรือประกาศตัวแปรก่อนแล้วไปกำหนด ค่าภายหลัง เช่น float salary[10];
— salary[0] = 25000.00;
— salary[9] = 55600.00;

ตัวอย่าง

- เขียนโปรแกรมเพื่อรับข้อมูล N จำนวนเก็บในตัวแปรอาร์เรย์ x ขนาด N และคำนวณค่าเฉลี่ยของคะแนน N จำนวน ที่รับค่าทางคีย์บอร์ดเป็นรอบ ๆ จำนวน N รอบ และแสดงผลลัพธ์ของคะแนนเฉลี่ยที่คำนวณได้

```
1 #include <stdio.h>
2 int main(){
3     int i, n, x[100];
4     float mean=0, sum=0;
5     printf("Enter N:");
6     scanf("%d", &n);
7     for(i=0;i<n;i++){
8         printf("x[%d]=",i);
9         scanf("%d",&x[i]);
10        sum=sum+x[i];
11    }
12    mean=sum/n;
13    printf("Mean=%.1f\n",
14    mean);
15    return 0;
16 }
```

ตัวอย่างการประกาศตัวแปรชุด 1 มิติ

```
• #include <stdio.h>
• #define MAX_SIZE 25
int main (void)
{
    int list [MAX_SIZE] =
    {
        1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,
        21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30,
        41, 42, 43, 44, 45
    };
    int numPrinted;
    numPrinted = 0;
    for (int i = 0; i < MAX_SIZE; i++)
    {
        printf("%3d", list[i]);
        if (numPrinted < 9)
            numPrinted++;
        else
        {
            printf("\n");
            numPrinted = 0;
        }
    }
    return 0;
} // main
```

/* Results:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
41	42	43	44	45					

*/

ตัวอย่างการใช้งานตัวแปรชุด 1 มิติ

```
#include <stdio.h>
#define ARY_SIZE 5

int main (void)
{
    // Local Declarations
    int sqrAry[ARY_SIZE];

    // Statements
    for (int i = 0; i < ARY_SIZE; i++)
        sqrAry[i] = i * i;

    printf("Element\tSquare\n");
    printf("=====\t=====\n");
    for (int i = 0; i < ARY_SIZE; i++)
        printf("%5d\t%4d\n", i, sqrAry[i]);
    return 0;
} // main
```

/* Results:
Element Square
=====

0	0
1	1
2	4
3	9
4	16

*/

ตัวอย่างการใช้งานตัวแปรชุด 1 มิติ

```
#include <stdio.h>
int main (void)
{
    int readNum;
    int numbers[50];
    printf("You may enter up to 50 integers:\n");
    printf("How many would you like to enter? ");
    scanf ("%d", &readNum);
    if (readNum > 50)
        readNum = 50;
    printf("\nEnter your numbers: \n");
    for (int i = 0; i < readNum; i++)
        scanf ("%d", &numbers[i]);
    printf("\nYour numbers reversed are: \n");
    for (int i = readNum - 1, numPrinted = 0;
        i >= 0; i--)
    {
        printf("%3d", numbers[i]);
        if (numPrinted < 9)
            numPrinted++;
        else
        {
            printf("\n");
            numPrinted = 0;
        }
    }
    return 0;
}
```

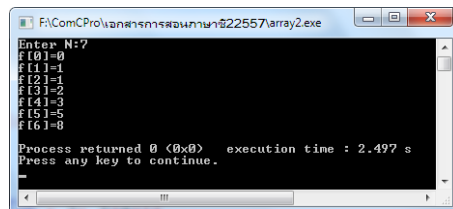
/* Results:
You may enter up to 50 integers:
How many would you like to enter? 12

Enter your numbers:
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Your numbers reversed are:
12 11 10 9 8 7 6 5 4 3
2 1
*/

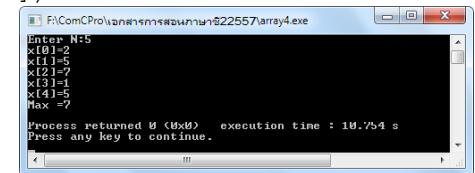
ตัวอย่างการใช้งานตัวแปรชุด 1 มิติ

```
1 #include <stdio.h>
2 int main(){
3     int i, n;
4     float f[40]={0,1};
5     printf("Enter N:");
6     scanf("%d", &n);
7     for(i=2;i<n;i++){
8         f[i]=f[i-1]+f[i-2];
9     }
10    for(i=0;i<n;i++){
11        printf("f[%d]=%.0f\n", i, f[i]);
12    }
13    return 0;
14 }
```


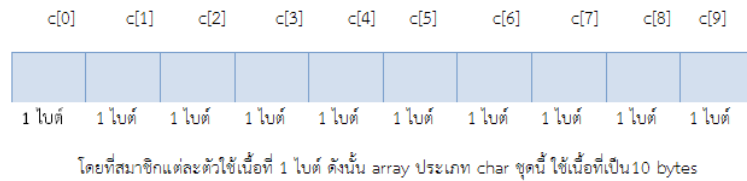
ตัวอย่างการใช้งานตัวแปรชุด 1 มิติ

```
1 #include <stdio.h>
2 int main(){
3     int i, max, n, x[100];
4     printf("Enter N:");
5     scanf("%d", &n);
6     for(i=0;i<n;i++){
7         printf("x[%d]=", i);
8         scanf ("%d", &x[i]);
9     }
10    max=x[0];
11    for(i=1;i<n;i++){
12        if (max<x[i]){
13            max=x[i];
14        }
15    }
16    printf("Max =%d\n", max);
17    return 0;
18 }
```


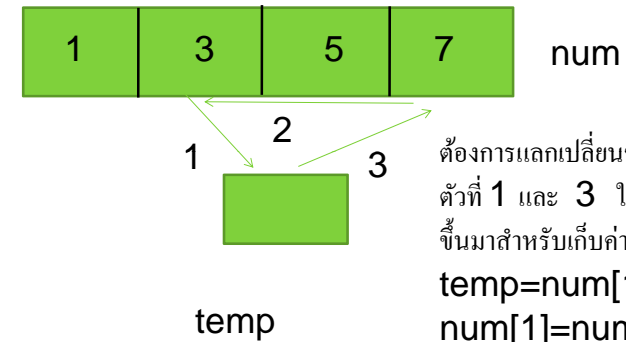
การประกาศตัวแปรชุด 1 มิติของข้อมูลประเภท char

- char c[10]; เป็นการประกาศตัวแปร array ชื่อ c เป็น array ของ ตัวแปรอักษร char มีสมาชิกได้ 10 ตัว คือ a[0] a[1] ... a[9] โดยการใช้เนื้อที่ในหน่วยความจำเปรียบเทียบได้ ดังรูป

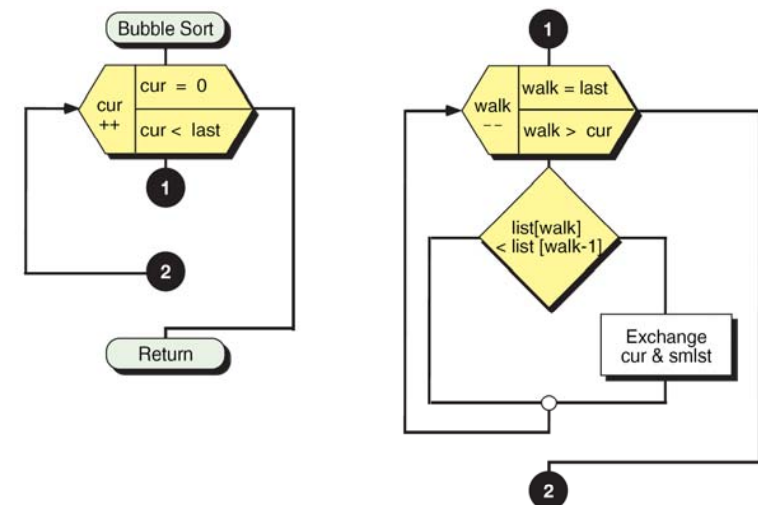
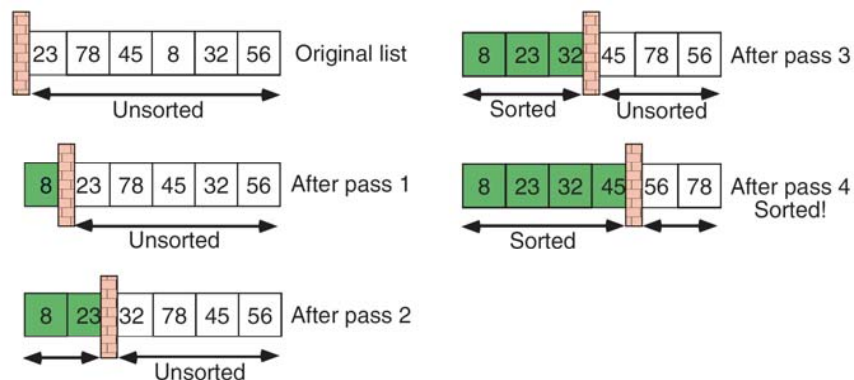
การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันของอาร์เรย์

- int num[4] = {1,3,5,7}

ต้องการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างอาร์เรย์ ตัวที่ 1 และ 3 ให้สร้างตัวแปรชั่วคราว ขึ้นมาสำหรับเก็บค่า จะได้การทำงานดังนี้
 temp=num[1];
 num[1]=num[3];
 num3=temp

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้งานอาร์เรย์กับการเรียงลำดับ


```

1  /* ===== bubbleSort =====
2  Sort list using bubble sort. Adjacent elements are
3  compared and exchanged until list is ordered.
4  Pre the list must contain at least one item
5  last contains index to last element in list
6  Post list rearranged in sequence low to high
7  */
8  void bubbleSort (int list [], int last)
9  {
10 // Local Declarations
11     int temp;
12
13 // Statements
14 // Outer loop
15     for(int current = 0; current < last; current++)
16     {
17         // Inner loop: Bubble up one element each pass

```

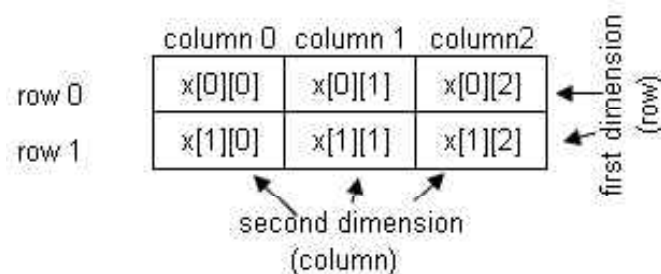
```

18         for (int walker = last;
19             walker > current;
20             walker--)
21             if (list[walker] < list[walker - 1])
22             {
23                 temp          = list[walker];
24                 list[walker]   = list[walker - 1];
25                 list[walker - 1] = temp;
26             } // if
27         } // for current
28     return;
29 } // bubbleSort

```

การประกาศและกำหนดค่าตัวแปรชุด 2 มิติ(two dimension arrays)

- array 2 มิติ มีการจัดการจัดเก็บเปรียบเทียบกับ ตาราง 2 มิติ มิติที่ 1 เปรียบเหมือนแถว(row) ของตาราง มิติที่ 2 เปรียบคล้ายกับ สดมภ์(column)ของตาราง ดังรูป

การประกาศและกำหนดค่าตัวแปรชุด 2 มิติ(two dimension arrays)

```

1 #include <stdio.h>
2 #include <conio.h>
3 int main()
4 {
5     int table[12][11] , row , col ;
6     printf("*** multiplication table ***");
7     for(row=1;row <= 12;row++){
8         printf("\n");
9         for(col=2;col<=12;col++){
10             table[row-1][col-2]=row*col;
11             printf(" %3d ",table[row-1][col-2]);
12         }
13 }

```

การประกาศและกำหนดค่าตัวแปรชุด 2 มิติ(two dimension arrays)

```

1 #include <stdio.h>
2 int main()
3 {
4     int i, j, n=3, C[3][3];
5     int A[3][3]={ {1,2,3}, {4,5,6}, {7,8,9} };
6     int B[3][3]={ {5,6,7}, {8,9,10}, {11,12,13} };
7     for(i=0;i<n;i++){
8         for(j=0;j<n;j++){
9             C[i][j]= A[i][j]+B[i][j];
10        }
11    }
12    printf("Result:\n");
13    for(i=0;i<n;i++){
14        for(j=0;j<n;j++){
15            printf("%d ", C[i][j]);
16        }
17        printf("\n");
18    }
19 }

```

การประกาศและกำหนดค่าตัวแปรชุด 3 มิติ(Three dimension arrays)

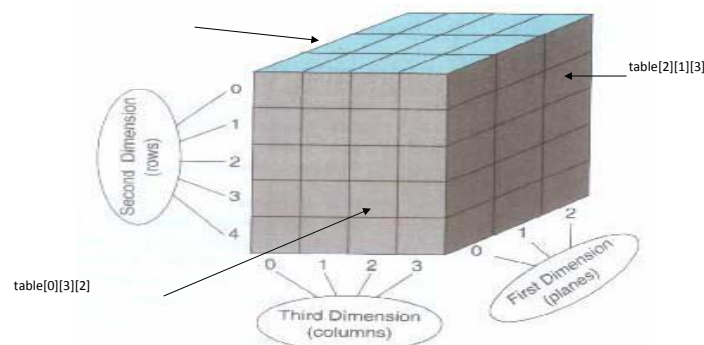
- ตัวแปร array 3 มิติ มีการประกาศ ดังนี้

type arrayname[p] [r][c];

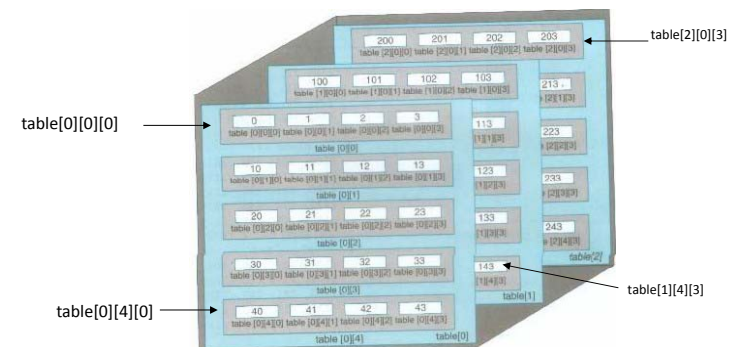
- type คือ ชนิดของตัวแปร เช่น int ,float,char
- arrayname คือชื่อของตัวแปร
- r,c,p คือตัวเลขแสดงจำนวนในมิติที่ 1 มิติที่ 2 และมิติที่ 3 ของ array ตามลำดับ
- โดยตัวเลขกำกับตำแหน่ง(ดัชนี)เป็นดังนี้
 - p เป็น 0,1,2 ... , p-1
 - r เป็น 0,1,2, ... ,r-1
 - c เป็น 0,1,2 ... ,c-1

การประกาศและกำหนดค่าตัวแปรชุด 3 มิติ(Three dimension arrays)

- ลักษณะของ array 3 มิติ อาจเปรียบเทียบกับเป็น arrays of arrays ดังรูป

การประกาศและกำหนดค่าตัวแปรชุด 3 มิติ(Three dimension arrays)

การประกาศและกำหนดค่าตัวแปรชุด 3 มิติ(Three dimension arrays)

```
• #include <stdio.h>
int main()
{
    int arr[3][4][5];
    int i, j, k, sum = 0;
    for(i = 0; i < 3; i++)
        for(j = 0; j < 4; j++)
            for(k = 0; k < 5; k++)
            {
                scanf("%d", &arr[i][j][k]);
                sum = sum + arr[i][j][k];
            }
    printf("sum is %d", sum);
}
```